

ELŐFIZETÉS

NYELVEN:
Egy évre 24 korona
Egy hónapra 2 korona

VIDÉKEN:
Egy évre 24 korona
Egy hónapra 2 korona

HÍRDETÉSEK.
A másodszor petít sor egyszer 20 fill.
minden következőnél 10 fill.
Nemzet 4000 4000

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 857.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1907.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Kedd, január 29.

Mai számunk főbb közleményei:

- Vezércikk: A butorszövetkezet.
- Az Aradi Első Takarékpénztár közgyűlése és tőkeemlése.
- Művésziskola Aradon.
- A Polgári Takarékpénztár közgyűlése.
- Új műmalom Aradon.
- Az aradi szőlőgazdák a kormány ellen.
- Utcanyitás a József főherceg-uton.
- A butorszövetkezet botránya.
- Hideg a színház.
- A sikkasztó plébános.
- Tárca: A pénz nyomorultja.
- Írta: Haraszthyne Szederkényi Anikó.

A butorszövetkezet.

Arad január 28

Az aradi butorszövetkezet bécsi butort vesz és ad el. Amikor veszi, akkor még bécsi és talán rajta van a *Wertheimer M. Nachfolger*, vagy a *Jos. Rotter & Laa* cégnek gyárjelzője, mikor ellenben eladják, akkor már honi, sőt helybeli ipar. Csak néha, szükségből kerül-e erre sor, vagy pedig állandó, barátságos összeköttetésben állanak a fentnevezett jó hírű cégekkel: az ügyre nézve teljesen mindegy. Sőt még hajlandók volnánk a butorszövetkezet azon védekezését is elfogadni, hogy az osztrák műbutoripart a szövetkezet csupán minták kedvéért veszi igénybe, miután ilyen minta a sajná, elmaradt és a milánói kiállításon is alighogy észrevett magyar butoriparból nem telik ki. Még ez esetben is, miután nagyon valószínű, hogy a szö-

vetkezet a minta butort nem küldi vissza Bécsbe, hanem egy füst alatt eladja a többi árukkal, — megesezt a szégyenfolt a szövetkezetben s a blamázs a hazai iparfejlesztési politika egyik sokat fitogtatott programpontján.

Igen. Mert a butorszövetkezet bécsi importja nemcsak hogy nem magánügy, hanem még csak nem pusztán aradi ügy sem. Akkor se lenne helyi érdekű sérelem, ha az aradi butorszövetkezet egymaga talált volna a Bécs felé vezető utra. De hasonló eset történt Szegeden, a hol hatósági ítélet ütötte az ottani hasonló vállalatra a szégyen bélyegét, ugyanezt konstatálták Brassóban (vajjon ott csak a százszok kedvéért történt?) s úgy tudjuk, másutt is. A butorszövetkezetek bécsi importja valóságos rendszer, s a bécsi butor a só, a mely nélkül a szövetkezeti butort nem lehet forgalomba hozni.

Miután a tény maga be van bizonyítva, nézzük annyi oldaláról, a hány fől ki-nálkodik. A butorszövetkezetek bécsi összeköttetése azért immorális, mert a butorszövetkezetek az Országos Központi Hitelszövetkezettől, a melynek kötelekéhez tartoznak, kölcsönt kapnak. Kölcsönt kapnak az a apításhoz és kölcsönt a beraktározott butorokra. Az Országos Központi Hitelszövetkezet pedig állami támogatással, törvényhozási intézkedéssel alakult meg. Az ország pedig nem azért adta millióit az Országos Központi Hitelszövetkezetnek, hogy annak révén a Wertheimer-

cég, vagy egyéb osztrák gyárak fogyasztása gyarapodjék. De ennél a közvetett állami támogatásnál is nagyobb és értékesebb támogatása a butorszövetkezeteknek az, hogy címüknel, szervezetüknel fogva a közönségben azt a hitet erősítik meg, hogy ők nemcsak hazai, hanem helyben készült termékeket, kisiparosok keze munkáját értékesítik. Ezt különben ők maguk is, hirdeteiseiken, s más módon eléggé hangoztatják. Mihelyt azonban egyetlen Ausztriában készült nádszövet adnak el, már elvesztették egész jogcímét ennek a támogatásnak és az bennük érdemtelen é.

Az állam a termelő szövetkezetnek, — mint a minő a butorszövetkezet is, — a támogatást, adómentességet azért adja meg, hogy a kisiparosok ne érezzék a tőkehiány hátrányait és akkor is keresethez jussanak, a mikor nincs megrendelésük. Miután a termelő szövetkezeteknek ez — és csakis ez — a hivatásuk, a szövetkezet akkor is vétkeznék, ha nem Bécsből, hanem Budapestről hozná az eladni való árukat. És ennek alapján bűntérheli a butorszövetkezetet azért is, mert saját műhelyt tartott fenn, a mit különben a szegedi is megtett. A butorszövetkezet tehát a helyett, hogy a kisiparosokat istápolná, a maga műhelyével konkurenciát csinál nekik.

Azt az ellenvetést halljuk, hogy a butorok csakis bizonyos készletekben, garnitúrákban adhatók el, s azokat a tö-

A pénz nyomorultja.

Írta: Haraszthyne-Szederkényi Anikó.

II.

Vergődött, kinlódott az ágyon Torjai Bándiné. Befurta fejét a vánkosokba. Mindhiába. Akkor is csak hallotta a muzsikaszót, ami az ebédőlőből idecsengett.

Epedve, szomorúan sirva, máskor megcsintalan pajkossággal szökdöstek ki a burok-ból a hangok. De Torjainénak nem a lelkébe, hanem az epéjébe hatoltak. Főlkavarták azt fenékig, hogy sárga zöld lett az arca. Nem állta ki az ágyon. Odament az ajtóhoz és belevágott sovány kezével. Mintha megijedt volna. Elhallgatott a zene. Erős, vidám férfi hangok hangos jóéjszakát mondtak. Torjainé visszafeküdt ágyára.

Egy perc sem telt el, belépett az ura. Nagy, erős, vidám deli ember. A szeme tele van élettel, élni vágyással. Odamegy az asszony ágyához. Ruganyos férfi léptei alatt megrezdül a padló.

— Hát te még nem alszol, lelkem? — szól. Az asszony fölé hajol és meg akarja csókolni.

Az földre taszítja vadul, dühös mozdulattal.

— Hagyjon engem békébe. Menjen ahhoz a részeges bandához, ahonnan jött! Csókolgassa azt a sok puszipajtást. Most jó lennék én is, jó?

— Ugyan, ugyan, no. Csöndesedj. Mért haragszol? Mulasztottam valamit? Eleget dolgoz-

tam egész esztendőbe. A gazdaember multhat télen. No, széna, szalma?

— Menjen innen a pokol mélységes fenekére. Hét napig volt oda és most még idehozza a nyakamra a cigányt. Nem eleget dobált ki neki a városban? Még itt is, az én szememlátára is dobálja neki a pénzt.

— Már megint a pénz?

— Az hát. A szívembe nyilallk. ha elgondolom, hogy mennyit élvez. A dámákra, a divatra, a igányra. Én kuporgatok, én rongyoskodom. Maga lökdösi, szórja teli marokkal. De annyit mondok, pakolja föl azt a bandát és küldje a gyeheennába, mert —

— Elég lesz!

— Nekem nem elég! Nem! Belebetegszem. Láz gyötör. ha rá gondolok, hogy még holnap is itt lesznek és én tömjem őket, meg azt a sok részegest.

Beteg, sárga arcából kivillogtak a szemei. Gyűlölettel szikráztak az emberére, aki elvörösödött. Szétszórta a ruháját, az ingét úgy tépte le magáról. Ott állt a mosdó előtt és belemártotta fejét a hideg vízbe. Erős mellében hullámozott a harag. Kikéredzkedett belőle, de fékezte.

Az asszony fölült az ágyban.

Azt hiszi, hogy bánt engem ez a fölsemvevés. Mit törődöm én magával. Annyi maga énnekem, mintha nem is volna. De a pénzt —

— Elhallgass te nyomorult, elhallgass már!

Félkezével megrázta az ágyat, hogy minden ízében megrecegett.

— Hát azt akarod, hogy összetörjelek?

Már megint ordít belőled az a pénzre éhes szörnyeteg. Már megint faj, hogy kiadtam egy párat a féltve őrzött aranyakból. Megmondom hát, hogy meguntam ezt! Utálatossá tetted magadat előttem. Szivesebben állok szóba a barom kutyával, mint veled. Az az undok pénzvággyad, lelketlen kapzsizágod gyötört egész életemen keresztül. Megkeresek minden esztendőben hatezer pengőt. Itt van a sok föld, a ház, ott a hozományod a kasszában. Es irigyled tőlem, ha egy jó napot csinállok magamnak. Én nem akarok megpenészedni az aranyak mellett.

Az asszony leugrott az ágyról. Ott állt összeaszva, meggörnyedve. Olyan volt az ura mellett, mintha anyja lenne. Kinyitotta a száját, de nem jutott szóhoz.

— Hallgass! Hogy nézel ki? Ráncos, összeaszott, kiszikadt vagy! Undorító. Megöregített, tönkretett a pénzsóvárgásod, a sok epe. Ahelyett, hogy élni akartál volna pénzzel, eltemetted, megölted magadat vele. Ha elmentem a városba, hogy egy nyakkendőt vettem, elájultál. Ha azt hozták hírül, hogy más asszonyok karjaiban édelegve láttak, zokogtál, újra ájuldoztál. De nem engem, nem a szerelmeit sirattad, féltetted, hanem a pénzt. Az fájt. Az bántott te hitvány, hogy pénzt adok ki. Mit adott neked a pénz, amit annyira féltesz. Gyűlöletet, bánatot, keserűséget. Örömet soha, mert hiába volt akármennyi, a hideg rázott, ha egyet kiadtál belőle. Én nem akarom ezt. Én élni akarok, élni fogok a pénzzel, amely miatt gyötörtél egész életemen át. A pénz fog nekem kárpótlást adni mindazért, amit tettél és teszel. A-

megárukat, a melyek az ily garnitúrák kiegészítésére szükségesek, a kisiparosok nem csinálják. Mi ezt is elbírjuk. Hát ebből az következik, hogy a közönséget és az államot becsapják, hogy a bécsi árakat állami támogatással magyar, helyi termékeként adja el, hogy a helyi iparpártolás reklámjával idegen ipart gyarapítsunk? Nem. Ha azok a butorok csakugyan garnitúrákban adhatók el csupán, akkor az értékesítésnek más módját kell keresni, s a kisiparosok készítményeit olyan központi áruházakban csoportosítsák, ahol azokat a hazai gyártású tömegárúkkal garnitúrákká egészítik ki.

Mert, mondják továbbá a szövetkezet védői, csak így lehet a szövetkezet jövedelmezőségét biztosítani, fokozni, ami ime meg is történt. No ez is tévedés. A termelő szövetkezeteknek egyáltalán nem az a céljuk, hogy hasznot produkáljanak, hanem egyesüdjék az, hogy tagjaiknak, a kisiparosoknak készítményeit raktáron tartásuk és eladják. Mihelyt a kisiparos, aki raktárt, kirakatos boltot nem tarthat, megkapta a munkája árát, s ezenfelül az üzem költsége is kikerült: a szövetkezet mérlegének egy fillér nyereséget se kell föltüntetni és hivatását mégis betöltötte.

Semmi nem indokolhatja és semmi nem mentheti, hogy a butorszövetkezet osztrák árúkat vegyen és eladjon. Ha a kisiparosok készítményeit tényleg csak így lehet értékesíteni, akkor nincs semmi létjoga a szövetkezetnek. Hiszen ezt eddig is megtették a butorkereskedők, vagy butorgyárosok, akik a kisiparosokkal dolgoztattak; sőt olyiknak közülök talán nem is volt szüksége a bécsi „tömegárura.” Ezért nem kell az államnak milliókat fektetni az Országos Központi Hitelszövetkezetbe, annak pedig ily célra kölcsönöket adni, s az iparpártolás cégérével ékesíteni olyanokat, akik érdemtelenné rá. Igen szomorú ügy ez. Ismételjük, nem-

pénz, amit tele marokkal fogok szórni, amiben gázolni fogok, amit boldognak, boldogtalannak osztogatni fogok. Evezni fogok vele a gyönyörűségek tengerén. Így fogok fizetni neked. Neked akit, — tud meg — gyűlöllek. Nem kívánlak többé. Nem sohasem. Sem testemmel, sem lelkemmel. Menj, temesd magad a pénzes zsákjaid mellé! Ezt akartad hallani? Megmondtam.

Belevágta magát az ágyába.

Az asszony némán, halálsápadtan hallgatta. Összetörve, meggörnyedve ült az ágy szélén. Ajkából finom vérsöpöpet mart ki a foga. Homloka nehéz redőkhöz húzódtott, üres szemekkel bámult az ágyra, honnan az ura nehéz lélegzése hallatszott.

Elnézte azt a hatalmas, erős férfit. Aztán a maga sovány tagjaira esett téveteleg pillantása. Megdöbbsent a lelke legmélyéig. Majd megörült a gondolattól, hogy az urának igaza van. Ot megvénytette, megasztalta, buta pénzszomjúsága. Végtelen vágyakozás fogta el az ura iránt, akit örökre elűzött magától sötét örületével.

Elfújta a gyertyát és lefeküdt ágyára. De nem tudott elaludni. Ugy feküdt nyitott szemekkel a vánkosok közt.

Egyszerre csak úgy tűnt föl neki, mintha a sötétség elkezdene sugározni. Egymás után gördültek elő szekrényéből az aranyak és halmozódtak egymás fölé. O nézte, nézte és nem volt annyi ereje, hogy karját fölemelje ellenük. Az aranyak mind magasabbra halmozódtak, utoljára szilárd, áthághatatlan fallá nőttek a két ágy közt. Vad fájdalom szorította össze Torjainé szívét. Kétségbeesetten rugta meg a pénztömeget és az elkezdett hullani, hullani rája és eltemette maga alá...

csak helyi ügy, hanem blamázsát jelenti a kormánynak, s annak az iparpolitikának, amely a kisiparosok istápolásának ügyét a termelő szövetkezetek kölcsönével elintézettné látta. Hát tessék, itt van: ennyi hasznát látja a kisiparos a nagy istápolásnak.

Az iparbarát emberek tavaly nem győztek töprengeni. Egyre terjedt a tuipán, az iparpártolás, s egyre több-több millióval növekedett az összeg, amelyet Magyarországból osztrák árúért kivitték. A talány lassan-lassan megfejtődik. Hát azért, mert a „hiteles” magyar árúként megvett portéka ára is legnagyobb részt — a Lajtán túlra gurult.

Az Aradi Első Takarékpénztár közgyűlése és tőkeemelése.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 28

Az Aradi Első Takarékpénztár, Aradvárosának ez a legrégebb, előkelő pénztárosa vasárnap délelőtt tartotta meg 66-ik rendes évi közgyűlését, amelynek két okból is a szokottnál nagyobb jelentősége volt nemcsak a takarékpénztárnak, hanem az egész aradi pénzpiacnak életében.

Az egyik ok az, hogy a tegnapi közgyűlésen számolt be először az igazgatóság a legutóbbi tőkeemeléssel elért üzleti eredményről, a másik pedig, hogy ennek a közgyűlésnek kellett döntenie az alaptőkének az igazgatóság által javasolt újabb, 420.000 koronás fölemeléséről. A tőkeszaporítás szükségességét ékesen igazolja az a fényes, minden üzleti ágban mutatkozó eredmény, amelyet az intézet az elmúlt évben elért s amelynek létrehozásáért a részvényesek, *Bánhidya* Antal bárónak lelkesedéssel fogadott indítványára, jegyzőkönyvi köszönetet szavaztak *Ottenberg* Tivadarnak, a takarékpénztár kitűnő vezérigazgatójának, az igazgatóságnak és az egész tisztikarnak.

A közgyűlés a másik fontos tárgynak, az új tőkeemelésre vonatkozó javaslatnak elintézése során is kifejezést adott az intézet vezetősége iránti bizalmának és osztatlan elismerésének, amennyiben *Szende* Tivadar dr. indítványára vita nélkül, egyhangulag hozzájárult a tőkeszaporítási javaslatához, amelyet az igazgatóság és *Ottenberg* Tivadar vezérigazgató kipróbált szaktudásukkal és hozzáértésükkel a takarékpénztár további fölvirágztatására és Aradváros pénzforgalmának kielégítésére fognak keresztülvinni.

A közgyűlés iránt, mely vasárnap délelőtt 10 órakor folyt le, oly nagy érdeklődés nyilatkozott meg, hogy az intézet tágas termei alig győztek befogadni a csaknem teljes számban megjelent részvényeseket. Részletes tudósításunk a következő:

Az elnök megnyitója.

Sarlot Domokos intézeti elnök a közgyűlést az alábbi beszéddel nyitotta meg: A napirend tárgyalását megelőzőleg örömmel jelenthetem, miszerint a lefolyt év eredménye minden tekintetben fényesnek mondható, minthogy az összes, a takarékpénztár által művelt üzletágakban lényeges emelkedés mutatkozik és az elért tiszta nyereség 105 150 kor. 13 fillérrel felülmúlja az előző évi eredményt, miáltal a megszorított részvények száma dacára, az osztaléknak a lefolyt évre is 160 koronában leendő megállapítása lehetővé vált.

A múlt évben nagy sikerrel végrehajtott tőkeszaporítás kiválóan kedvező hatása a lefolyt évben már teljes mértékben érvényre jutott és azon várakozások, melyek a tőkefelemeléshez fűződtek, úgy erkölcsi, mint pénzügyi

szempontból fényesen beváltak. De éppen azon nagy lendület, melyet az intézet különösen a lefolyt esztendőben vett, az igazgatóságban alapos megfontolás után, azon meggyőződést érlelte, hogy az intézet jelenlegi tőkeereje, kiterjedt üzleti forgalmához képest, még mindig nem elegendő és a részvényesek jól felfogott érdeke határozottan megkívánja, hogy a tőkeerők újabb gyarapítása által az összhang a saját és az idegen tőkék között teljesen helyreálljon. De nemcsak ezen körülmény teszi szükségessé a tőkefelemelést, hanem még inkább azon körülmény, hogy intézetünk a jövőben még fokozottabb mértékben tudjon a reá váró közgazdasági feladatoknak megfelelni. Amint az előterjesztendő igazgatósági javaslatból kitűnik, a tervezett művelet végrehajtásánál nemcsak az intézet további megerősítése és versenyképessége, hanem a tisztelt részvényesek érdekei is szem előtt lettek tartva az által, hogy az új részvények kibocsátási árfolyama csak 2100 koronában lett megállapítva, noha részvényeink jelenlegi magas árfolyama, tényleges belértéke és nagy jövedelmezősége, nemkülönben azon körülmény, hogy az új részvények már a folyó évi osztalékban részesülnek, egy magasabb árfolyam megállapítását tette volna indokolttá. A javasolt művelet keresztülvitele után az intézet saját tőkét megközelítőleg 5,100,000 koronára fognak rugni, tehát oly magasságot fognak elérni, minő fellet az országban kevés vidéki pénztárest rendelkezik.

Nem mulaszthatom el a tisztelt közgyűlés figyelmét még azon fontos körülményre felhívni, hogy a tisztviselői nyugdíjalap a rendkívüli gyarapítás folytán az alapszabályokban megállapított 300,000 koronányi magasságot elérte. Az igazgatóság érdemének és gondos előrelátásának tudható be, hogy a nyugdíjalap, mely egy évtized előtt alig számbavehető összegre rugott, ezen aránylag rövid idő alatt, oly tetemes összegre emelkedett, hogy annak kamatjövödelméből a nyugdíjazottak járandóságai már teljesen fedezhetők lesznek és az eddig a kezelési költség számla terhére folyósított nyugdíjjárandóságok nem fogják ezentúl a jövedelmet terhelni.

Ezzel kapcsolatosan megemlítem még, hogy a nyugdíjalap által az ujonnan kibocsátandó részvényekből átvendő 100 darab részvény ezen alap állandó tőkebefektetése gyanánt tekintendő.

Kétségtelen, hogy a tisztelt részvényesek, kik eddig is mindig az intézet érdekeit tartották szem előtt, az intézet összes javaslataihoz egyhangulag hozzá fognak járulni és azon meggyőződésnek adok kifejezést, hogy ezen újabb tőkefelemelés az igazgatóság szakszerűtől és óvatos vezetésével mellett épp oly fényesen fog sikerülni, mint az előbbi kibocsátások.

Ezeknek előrebocsátása után van szerencsém felkérni *Ottenberg* Tivadar vezérigazgató urat, a napirend második pontja szerint az 1906. évi jelentések, valamint a mérleg-, veszteség- és nyereség-számla előterjesztésére.

A jegyzőkönyv vezetésére felkérem *Müller* Károly intézeti ügyészt, annak hitelesítésére *Bánhidya* Antal báró és *Ottrubay* Károly részvényeseket.

Az igazgatólag jelentése.

Az éljenzéssel fogadott elnöki megnyitó után *Ottenberg* Tivadar vezérigazgató előterjesztette az igazgatóság jelentését. Ez a jelentés az idén a szokottnál is tartalmasabb és bővebb terjedelmű, mert nemcsak plasztikus, hű képét adja a lefolyt év gazdasági történetének s az intézet mind nagyobb arányúvá növekedő működésének, de bőven ismerteti és megindokolja az újabb javasolt tőkeemelést is. Főbb részeit a következők:

(Az üzleti év.)

Mielőtt a lefolyt évről szóló jelentésünket előterjesztenék, első sorban kötelességünknek tartjuk bejelenteni, hogy az 1905. évi november hó 12-én tartott rendkívüli közgyűlésnek a tőkefelemelésre vonatkozó összes határozatait végrehajtottuk és az ez alkalommal kibocsátott részvények értéke a lefolyt év folyamán teljesen befizettetett. Az új részvénykibocsátás fényes sikerrel járt s ennek várakozáson felül kedvező pénzügyi hatása mérlegünkben már teljes mértékben kifejezésre is jut.

A lefolyt üzletéről megelégedéssel jelenthetjük, hogy egy erkölcsi és anyagi sikerekből gazdag esztendőre tekinthetünk vissza. A múlt év elején uralkodott pénzhiány csakhamar megszűnt és az év folyamán állandóan nagy pénzeszközlet mutatkozott, sőt az év második felében a pénzügyi viszonyok rendkívül feszültekké váltak. Ennek dacára örömmel konstatalhatjuk, hogy üzletünk minden ágazatában jelentékeny fejlődés mutatkozik.

Betéttálladékunk a lefolyt évben is lényeges emelkedést tüntet fel; az év végén 15.649.145 K. 37 f.-re rug, tehát 619.264 K. 16 fillérrel szaporodott. Váltószámítási üzletünk ismét nagymértvű emelkedést mutat. Váltóárcánk álladéka 16.654.390 K. 65 f.-t tüntet fel, a mi 3.088.928 K. 54 f. emelkedésnek felel meg. A lefolyt év folyamán leszámítottunk 50.130.682 K. 42 f. összegű váltót, az előző évi 40.400.023 K. 55 f.-el szemben. Jelzálogkölcson üzletünk forgalma hasonlóképen örvendetes lendületet vett és úgy a készpénzbeni, mint az amortizációs kölcsönök álladéka tetemesen emelkedett. Folyó számlai előlegezési üzletünk álladéka a megelőző évvel összehasonlítva 499.345 K. 14 f. növekedést tüntet ki.

Az ár-előlegezési üzletben a tavalyi álladékhöz képest 149.041 K. 70 f. emelkedés mutatkozik. Értékpapír állományunk az előző évhez képest 271.951 K. 50 f.-el emelkedett. Ingatlanaink közül a Ferdinánd-utcai 1. sz. házat eladtuk, ellenben az Andrássy-tér 8. sz. házat megszerztük. Az elmúlt évben alrészesekeként résztvettünk a Pesti hazai első takarékpénztár-egyesület sorsjegy kibocsátására, valamint a Magyar jelzáloghitelbank nyereségekétvényei konvertálására alakult szindikátusokban. A lefolyt üzletév összeforgalma az összes előző éveket jelentékenyen felülmulta, amennyiben az 1905. évi 345.589.774 K. 95 f.-el szemben 492.361.987 K. 27 f. volt.

(A nyereség felosztása.)

Az 1906. évi mérleg szerinti tiszta nyereség a múlt évi 40.000 K. elővezetéssel együtt 388.236 K. 34 f. Ennek folytán a 388.236 K. 34 f. nyereség az alapszabályok 107. §-a rendelkezése szerint következőleg osztandó fel: 1. 180 drb. 600 koronás részvény 1.080.000 koronát tevő részvénytőke után 6% kamat 64.800 K. 2. A múlt évi 40.000 korona elővezetés és a részvénytőke 6% kamat levonásával még fennmaradó 283.436 K. 34 f.-ből a) 3% a külön tartalék-alapnak 8.503 K. 09 f. b) 8% jutalék az igazgatóságnak 22.674 K. 91 f. c) 2% jutalék a vezérigazgatónak 5.668 K. 73 f. d) 2% a hivatalnokok nyugdíjalapjának 5.668 K. 73 f. 8. A felügyelő-bizottság tiszteletdíja 1906. évre 3.600 K. 4. 1500 drb. részvény osztalékának 160 koronára leendő kiegészítésére felosztalékul 223.200 K. 5. Jótékonycélu adakozásokra 3.500 K. 6. Az intézet hivatalnokainak jutalmazására 7.000 K. 7. A házárték csökkenési tartalék-alap javára 3.620 K. 88 f. 8. Az 1907. évi nyereség-számlára elővezetendő 40.000 K.

Részvényeink szaporodása dacára, az elért fényes eredmény folytán ez alkalommal is ugyanolyan összegű osztalék megállapítását hozhatjuk javaslatba, mint az előző évben és kérjük határozatilag kimondani, hogy részvényeink 19-ik számú szelvénye 1907. január hó 28-tól kezdve intézetünk pénztáránál, vagy Budapesten, a „Magyar általános hitelbank“-nál 160 koronával beváltassék, a részvényutalványokra pedig lebélyegzés mellett 80 korona fizetessék.

(Az új tőkefelemelés.)

Azon körülmény, hogy részvényeseinknek ugyanazon osztalékot nyújthatjuk, mint a lefolyt években, igazolja egyrészt a legutóbbi tőkefelemelés alkalmával kifejezett ebbeli reményünk megvalósítását, de igazolja másrészt azon nagy lendületet, melyet üzletünkben éppen a tőkefelemelés folytán elérnünk sikerült. Ezen fejlődés azonban, valamint intézetünk jól felfogott érdeke ismét azon kötelességet rója reánk, hogy a megkezdett uton meg ne álljunk, a megindult nagyszabású fejlődést meg ne szakítsuk és az intézet jövőjét teljesen megbízható alpra fektessük.

Intézetünk 67 éves multra tekint vissza; ezen hosszú idő alatt a fejlődés, ha nem is egyenletesen, de fokozatosan haladt és céltudatos működésünk által elértük azt, hogy az ország vidéki pénzügyi intézetei közt egyik legelső

helyet foglalunk el. Ha azonban ezen pozíciókat fentartani és a további haladás lehetőségét biztosítani kívánjuk, feltétlenül teljes összhangba kell hoznunk saját tőkéinket azon nagy üzletkörrel, amelyet évek hosszú során át gondos és céltudatos tevékenységgel szereztünk.

Abbeli reményünkben, hogy az újonnan kibocsátott részvények kiválóan jövedelmező tőkebefektetést képeznek, épenséggel nem csalódtunk, sőt eme feltevésünk fényes igazolást nyert azáltal, hogy részvényeink árfolyama a keresztülvitt tőkefelemelés után folyton emelkedett s a legutóbbi időben rég nem látott magasságot ért el. Amidőn tehát most az elkerülhetlenül szükséges újabb tőkefelemelés céljából ismét részvényeseinkhez fordulunk, ezt kizárólag intézetünk eddigi fejlődésének tanulságai alapján és azon tudatban tesszük, hogy ezzel egyedül részvényeseink jól felfogott érdekeit szolgáljuk. Önként értetődik, hogy az újonnan kibocsátandó részvényekre vonatkozólag az alábbiak szerint az elővételi jogot részvényeseink részére biztosítjuk és azon nagy bizalommal fogva, melynek intézetünk örvend, az újabb tőkefelemelésre vonatkozó művelet sikerteljes keresztülvitele már előre biztosítva van. A részvények átvételi árfolyamának meghatározásánál részvényeseink érdekeit tartottuk szem előtt, amidőn a várható jövedelmezőség által az új részvények megfelelő kamatoztatását biztosítva látjuk. A részvények jelenlegi árfolyama, azoknak tényleges belértéke és különösen azoknak magas jövedelmezősége indokolta tenné ugyan egy magasabb kibocsátási árfolyam megállapítását, de azon cél által vezéreltetve, hogy részvényeseinknek kiváló kedvezményt nyújtsunk, az új részvények árfolyamát 2,000 koronában határoztuk meg.

Mindezek alapján indítványozzuk, hogy intézetünk részvénytőkéje 700 darab új, egyenként 600 korona névértékű részvény kibocsátása által 1.500.000 koronára emeltessek; hogy az új részvények 2,000 korona árfolyammal bocsáttassanak ki; hogy az ekként befolyandó 1.470.000 koronából 420.000 korona a részvénytőkéhez, 830.000 korona a külön tartalék-alaphoz, 90.000 korona a tisztviselői nyugdíjalaphoz csatoltassék, végül a fennmaradó 130.000 korona az új részvények kibocsátásával kapcsolatos összes költségek és illetékek levonása után, egy „értékpapír-árfolyam-különbözeti tartalék-alap“ létesítésére fordíttassék.

Ezen javaslatunk elfogadása után az intézet alapjai következőképen fognak alakulni: részvénytőke 1.500.000, rendes tartalék-alap 2.000.000, külön tartalék-alap 1.105.000, árfolyam-különbözeti tartalék-alap 127.000, házárték csökkenési tartalék-alap 46.000, nyugdíjalap 302.000, összesen 5.080.000 korona és ennél fogva saját tőkéink oly tekintélyes összegre fognak rugni, hogy e tekintetben is egyik legelső helyre kerülünk a vidéki pénzügyi intézetek közt. A művelet keresztülvitele után a tisztviselői nyugdíjalap eléri az alapszabályokban megállapított maximális magasságot.

A tervezett és javasolt művelet keresztülvitelével intézetünk történetének hosszú időkre emlékeztető határkövéhez jut, mely kiindulása lesz egy újabb jelentős virágzás korszakának. Betetözni kívánjuk ezzel azt a működésünket, amelyet az intézet fejlesztése és felvirágoztatása érdekében évek óta gyakorolunk és amelynek tulajdoníthatjuk, hogy intézetünket a vidéki pénzügyi intézetek között igen előkelő helyre juttattuk.

Az igazgatóság ezen jelentése után — miután a zárszámadásokat felolvasottaknak vette a közgyűlés — előterjesztette még a vezérigazgató a felügyelő-bizottság jelentését.

A részvényesek köszönete.

A közgyűlés élénk tetszéssel és helyesléssel kísérte e jelentések felolvasását, különösen a tőkefelemelésre vonatkozó javaslatot. Ezután szólásra emelkedett *Bánhid*y Antal báró és a részvényesek nevében a következő beszédet mondta:

Tisztelt uraim! Az előterjesztett mérleg és a felolvasott kimerítő igazgatósági jelentés bizonyítékát adják annak, hogy az elmúlt üzleti év fényes eredménnyel végződött. Takarékpénztárunk múlt évi működésében egy kimagasló intézkedés tétetett, nevezetesen az intézet alapítókéje jelentékeny összeggel fölemeltetett. Ez a tőkeemelés a legnagyobb sikerrel végbe is ment.

Ennek következtében intéztünk nemcsak magas színvonalra hozott, hanem jövő fejlődése és haladása is biztosított. Amint hallottuk, az összes üzletágakban föltűnő emelkedés mutatkozik. Részemről leginkább figyelemre méltónak tartom azt, hogy a betétálladék számottevő módon emelkedett. Ez igazolja, hogy a vidék egyik legrégibb pénzügyi intézete irányában a közbizalom támogatólag nyilvánult és az üzleti körök az elmúlt évben is nagy előszeretettel fordultak takarékpénztárunkhoz. Az előadottakból láttuk azonban, hogy nemcsak a forgalom emelkedett, hanem a legnagyobb nyereség is éretett el oly összegben, amely eddig az intézet életében fölmutatható nem volt. Ez által lehetővé az, hogy a részvények számának jelentékeny szaporodása dacára, a folyó évben is 160 koronás osztalék folyósítható és az alapok szabályszerű dotálása mellett még 40000 korona nyereség a jövő évre átvihető.

Ezek a sikerek méltán megérlelik azt a meggyőződést, hogy intézetünk nemcsak részvényeseink érdekeit szolgálta, hanem a közforgalmi igényeket is kellő módon kielégítette. Ezt az impozáns eredményt a vezetőség céltudatos és körültekintő eljárásának tulajdoníthatjuk. Ha intézetünk menetét bármely oldalról figyelembe vesszük, mindenütt a vezetőség tapintatosságának és szakértelmének jeleivel találkozunk. Azért most, amidőn arról van szó, hogy az előterjesztett jelentéseket tudomásul vegyük és magam részéről is a részvényeseknek elfogadásra és tudomásul vételre ajánlatba hozom, igazságérzetünk követeli, hogy azok irányában, akik intézetünk javára és érdekében munkálkodtak, az elismerés adóját lerójjuk. Ezért kedves kötelességemnek tartam indítványozni, hogy úgy az igazgatóságnak, mint *Ottenberg* Tivadar vezérigazgató urnak, ki tudásával, szakavatottságával és buzgalomával az intézetet oly magas színvonalra emelte, valamint a felügyelő-bizottságnak és az egész tisztikarnak buzgó és odaadó működéséért jegyzőkönyvi köszönetünket fejezzük ki.

A részvényesek lelkes éljenzéssel, egyhangulag elfogadták *Bánhid*y báró indítványát, mire *Sarló*t Domokos elnök határozatképen ki-mondotta, hogy a közgyűlés tudomásul vette az igazgatóság és a felügyelő-bizottság jelentését s az évi mérleget és egyhangulag elfogadta a tiszta nyereség felosztására vonatkozó javaslatot, valamint *Bánhid*y Antal bárónak a részvényesek elismerését és köszönetét kifejező indítványát.

Az alaptőke föl-melése.

Ottenberg Tivadar vezérigazgató ezután előterjesztette az alaptőkének az igazgatósági jelentésben már ismertetett fölemelésére vonatkozó javaslatot és kérte a közgyűlést, hatalmazza föl az igazgatóságot, hogy az új részvények kibocsátását a következő módzatok és feltételek mellett foganatosítsa:

1. A kibocsátandó 700 darab új részvény közül 600 darabra a részvényesek tarthatnak igényt, még pedig olyképen, hogy minden lebélyegzés végett bemutatandó három régi részvény alapján egy új részvényre gyakorolható az elővételi jog. Két régi részvény, avagy egy részvény és egy részvényutalvány alapján pedig egy fél részvénynek megfelelő részvényutalványra gyakorolható az elővételi jog. A fennmaradó 100 darab új részvényt azonos feltételek mellett a tisztviselői nyugdíjalap veszi át.
2. A részvények vagy részvényutalványok, melyek alapján az elővételi jog gyakoroltatik, az intézetnél bemutatandók.
3. Az elővételi jog 1907. évi január hó 28-ától kezdve február hó 11-éig bezárólag érvényesítendő.
4. Az átvételi árfolyam 2,000 koronában állapíttatik meg.
5. A befizetések következő határidőben teljesítendőek: 1907. február hó 11-éig az elővételi jog gyakorlása alkalmával 600 korona és a fokozatos bélyegilleték, 1907. március hó 15-éig 500 korona, 1907. április hó 15-éig 500 kor., 1907. május hó 15-éig 500 kor. és minden összegnek 1907. évi január hó 1-től járó 5% kamatai. A részvényutalványokra a fenti összegek fele fizetendő.
6. Az egyes befizetések ideiglenes elismervényen igazoltatnak. Azon ideiglenes elismervények számai, melyekre az összes befizetések 1907. évi május hó 15-ig nem teljesítettek, egyik helybeli lapban közzétételnek, 1907. évi május hó 31-én tul a késedelmes fizető elveszti az elővételi és előjegyzési jog gyakorlásával

szerzett jogait és a már teljesített befizetések iránti igényeit, ez utóbbiak a külön tartalékalap javára fordíthatóak s az igazgatóság jogosított az ezeknek megfelelő részvényeket szabad kézből értékesíteni. 7. Valamennyi részlet, valamint a kamatok és fokozatos bélyegilleték lefizetése után az ideiglenes elismervények új részvényekkel, illetőleg részvényutalványokkal cserélhetők fel. 8. Az új részvények birtokosai 1907. év január hó 1-től kezdve az üzleteredményben, valamint a részvényeseket megillető összes jogokban a régi részvényesekkel egyenlően részesülnek. 9. A részvényutalványokra eső osztalék kifizetése a részvényutalvány felmutatása és lebélyegzése ellenében fog teljesíteni. Két részvényutalvány bármikor egy új részvényre cserélhető fel.

Szende Tivadar dr. nagy tetszéssel kísért, meleg szavakban emlékezik meg arról, hogy az intézet az elmúlt esztendőre mint 66 éves főállásának legeredményesebb mutathat vissza, és javasolja, hogy a tőkeemelésre vonatkozó igazgatósági javaslatokat egyhangulag fogadja el a közgyűlés.

Zajos helyesléssel kísérték ezt az indítványt, mire Sarlot Domokos elnök egyhangulag elfogadottnak nyilvánította az alaptőke fölemelésére vonatkozó igazgatósági javaslatokat.

A tőkefelemelés folytán szükséges alapszabálmódosításokat, Reicher Károly felszólalása után, szintén egyhangulag elfogadták.

A közgyűlés végül a lemondott Goldschmidt Sándor helyébe Goldschmidt Miksát választotta meg bizottsági póttagnak, mire az elnök, megköszönvén a részvényesek érdeklődését, a közgyűlést berekesztette.

A közgyűlésen Sarlot Domokos elnökle alatt jelen voltak: Andrányi Károly, Abelesz Zsigmond, Assael Ad. Ábrahám, Braun Mór, Braun N. Antal, Berger Miksa Temesvár, Bánhidly Antal báró, Billich Miklós, Baros Dezső, Csánk Lajos, Dániel Kálmán, Döry Jenő, Domány József, Domány János, Dobiaschi József, Daniel Lajos, Ecker Gyula, Éles Ármán, Eckhardt Ede, Embey Ivan, Fixek István, Fáy Ignác dr. Temesvár, Feszler Károly, Fényes Samu dr., Fodor József, Funkelstein József, Grosz József Lippa, Goldschmidt Sándor, Gruber Hugó, Grosz Izsó Lippa, Grimm A. József, Grallert Rezső, Gutzjahr Mihály, Goldschmidt Miksa, Hegyi Albert, Herold Gyula, Hann Alajos, Ifj. Hann Alajos, Hartmann Béla, Holänder Ignác, Hermann Gyula, Jellinek Henrik dr., Jellinek József, Jakabffy Dezső, Kosztka Emil, Kálmán Ferenc dr., Kertész Miksa dr., Kohn József, Kohn S. N., Kadas Kálmán, Kaufmann Sándor, Lusztig Ármán, Lengyel Frigyes, Lengyel Tivadar, Limbeck János, Laczay Gyula, Löbl Gyula, Müller Károly, Maresch Gyula, Ifj. Maresch Gyula, Marek Samu, Mairovitz Emil, Mikolay Lajos, Mihalik Béla, Mihályi Agoston, Moskovitz Jakab, Mayer Miksa, Naschitz Árpád (Temesvár), Neumann Herman, Nemes Géza, Nemess Zsigmond dr., Obláth Béni, Ottenberg Tivadar, Oravetz Miklós, Ottubay Károly, Parecz György, Pollák Vilmos, Priozl István dr., Pösgay Lajos dr., Robitschek Agoston dr., Reicher Károly, Redl Mór, Reiniger Samu, Robitschek Samu, Reiber Emil, Rosenfeld Hermann, Szabó Zoltán, Ifj. Szojka János, Seidner Bernát, Szende Tivadar dr., Szalay Károly, Seidner Rudi, Singer Dávid, Szabó Albert, Schuster Illés, Schuster Henrik dr., Steiner Ferenc, Stein Emil (Temesvár), Steiner Vilmos, Steiner Jakab, Schwarz Hermann, Schwarz Adolf, Stancz János, Stofa János, Simay István, Steinizer Pál dr., Tedeschi Viktor, Tagányi Gusztáv, Tefner Ignác, Tenner József, Weisz Samu, Verbos Nándor, Wallfisch Ármán, Weisz Márkus, Weisz Károly, Weisz Dávid, Zimmermann Ferenc.

EGYESÜLETI ÉLET

(*) **A Fehér Kereszt-egyesület közgyűlése.** Az aradi Fehér Kereszt gyermekvédő egyesület folyó hó 29-én délelőtt 11 órakor tartja meg rendes évi közgyűlését, amelynek érdekes tárgysorozata lesz. A közgyűlésen, amelyen Károlyi Gyuláné grófnő elnöknő és Károlyi Gyula gróf elnök fognak elnökölni, Leitner Ernő dr. be fog számolni az egyesület múlt évi működéséről, az ingyenes orvosi rendelő intézet forgalmáról, a gyermekkorház ügyének állásáról, az ambulatóriumban tervezett csecsemő tapkónyhárról és egyéb az egyesületre nézve nagyfontosságú ügyekről. Ezen a közgyűlésen fogják betölteni a helyettes elnöki, helyettes alelnöki, alelnöki

és segédtitkári állásokat. Az elnökség ezúton is meghívja a tagokat a közgyűlésre.

(*) **A tornaegyesület szünete.** Az aradi tornaegyesületben e hét folyamán a tornázás és vivás szünetel, mivel a gázgyár a pírshén szállítását beszüntette és emiatt a tornacsarnok nem fűthető.

Az aradi szőlősgazdák a kormány ellen.

Mozgalom a boritaladó eltörléséért.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 28

Az Aradhegyaljai szőlősgazdák egyesülete a napokban tartott igazgató-választmányi ülésén több fontos határozatot hozott, amelyek az aradhegyaljai bortermelőknél és az aradi borkereskedőknél kívül igen közérdeklő érdeklik a nagyközönséget is.

A Szabó Zoltán ny. alezredes elnökle alatt tartott ülésen elsőbbséget a márciusban rendezendő boraukciók költségeinek fedezésére s szőlő- és pincegazdasági anyagok közös beszerzésére 2100 koronát állapítottak meg. A rézgalic és raffia szükségletet az egyesületi tagok az Aradvármegyei gazdasági egyesület fogasztási és értékesítő szövetkezetéből fogják beszerezni, míg a trágyaszállításra a legkedvezőbb ajánlat a Blau testvérek temesvári szeszgyáros cégtől érkezett. Az egyesület megbizta Szabó Zoltán elnököt, hogy a szállításra nézve tárgyalásokat folytasson a céggel. A márciusban tartandó boraukciók dolgában az egyesület feihívja a múlt évben alakult hegyi bizottságokat, hogy állapítsák meg az árverés alá kerülő bormennyiségeket, mert ezek szerint fogják a határnapokat kitűzni.

Ezután Szabó Zoltán elnök jelentést tett az egyesület részvételéről a Magyarországi bortermelők és borkereskedők országos szövetsége által rendezett értekezleten, amelyen a borfogyasztási adó eltörlése dolgában tanácskoztak. Az értekezleten az elnökön kívül Bing Béla, Bauer Géza, Domány József, Löbl Gyula és Varjassy Gyula dr. képviselték az egyesületet, amelynek megbízásából Szabó Zoltán hosszabb beszédoen hozzájárult a boritaladó eltörlése, esetleg leszállítása iránt indított mozgalomhoz. Az értekezlet határozatilag ki is mondta az akció megindítását. Azóta Wekerle Sándor miniszterelnök Bernáth Béla felszólalására kijelentette, hogy a borfogyasztási adó kezelését át akarja utalni a községeknek, másrészt pedig csak ott, ahol nagyobb munkástömegek laknak, fogja ezt az adónemet minimális tételekre szorítani. Bernáth Bélát tudvalevőleg felszólalásakor annyira lehurrogták, hogy kénytelen volt az eltörlésre vonatkozó határozati javaslatát visszavonni.

Az egyesület értekezlete kimondotta, hogy a boritaladó átutalásában nagy veszedelmet lát a szőlőtermelőkre nézve, mert minden község igyekszik majd ebből az adónemből minél nagyobb jövedelmet szerezni, amiattal a borforgalmat meg az eddiginél is nagyobb mértékben meg fogják nehezíteni. A parlament és a pénzügyi kormány figyelmen kívül hagyják, hogy a szőlősgazdák tetemes áldozatokkal és állami segéllyel rekonstruálták a szőlőket és így megérdemelnének akkora támogatást, hogy terményeik föloldassanak a súlyos adózás kötelezettsége alól. De helytelenek a magas adótételek azért is, mert ezek mellett nem lehet az egészségre és közérkölesőkre káros pálinkafogyasztást szűkebb korlátok közé szorítani. Az elnök indítványára ezután kimondotta az értekezlet, hogy felszólítja az ország összes testvéregyesületeit, kérjék föl a megfelelő választókegységek országgyűlési képviselőit a boritaladó megszüntetésének pártfogására és az ügynek a parlamentben való fölkarolására.

Végül szóba kerültek az Aradhegyaljai kedvezőtlen munkásviszonyai, amelyekre nézve az értekezlet elhatározta, hogy miután a munkások az eddigi 1 korona 20 fillér napibér helyett 4 koronát követelnek a tavaszi munkák megkezdésénél, a szőlősgazdák népebben lakott vidékekről fogják a munkásokat hozatni. Ezzel az értekezlet véget ért.

A Polgári Takarékpénztár

közgyűlése.

(Beszámoló. — Igazgató választás.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 28

Az Aradi Polgári Takarékpénztár, mely reaktiváltatása óta igazán minden várakozást felülmúló rohamos lendülettel fejlődik évről-évre, vasárnap délelőtt fel tizenegy órakor tartotta intézeti helyiségében rendes évi közgyűlését, mely ezuttal is a részvényesek élénk érdeklődése mellett folyt le.

Az érdeklődésre valóban rászolgált s azt bőségesen ki is elégitette az igazgatóság évi jelentése; minden szónál ékebben beszélnek azok a hatalmas számok, melyek a Polgári Takarékpénztár múlt évi emelkedésének adják tanubizonyosságát s az a részvényeseknek kellemes tény, hogy az igazgatóság, a tartalékalap fokozatosabb dotálása dacára, ismét magasabb osztalék kifizetését javasolhatta a közgyűlésnek. Ujabb bizonyosságot nyertek róla a részvényesek, hogy ez a fiatal intézet a kiváló, körültekintő és buzgó vezetése folytán hatalmas léptekkel halad előre s immár egy minden szervényben és minden ízében nagy és virágzó pénzügyintézeté fejlődött, mely városunk közzgazdasági életében kiválóan fontos szerepet játszik.

A közgyűlésről, melynek egyik jelentősebb mozzanata volt az, hogy Vásárhelyi Dezső orsz. képviselőt az igazgatóság tagjává választották, a következő tudósítás számol be:

(Az igazgatóság jelentése.)

Urbán Iván intézeti elnök meleg szavakban üdvözölte a részvényeseket s a közgyűlést megnyitván, a jegyzőkönyv vezetésére Parecz Béla dr. intézeti ügyész, annak hitelesítésére Wadowsky Gusztáv és Dániel Endre részvényeseket kérte fel.

Nattland Bernát, a betegsége folytán távollévő vezérigazgató helyett Stein Zsiga titkár olvasta fel az igazgatósági jelentést, melynek főbb részei ezek:

A kedvezőtlen pénzügyviszonyok dacára üzletmenetünk a lefolyt évben is tetemesen fejlődött és a legtöbb üzletágakban számottevő emelkedést értünk el. Emelkedett a múlt évi álladékkal szemben: a váltó tárca: 1.907.308 K 85 fillérrel 10.168, 96 K 22 fillérre; a betét számla: 845.402 K 08 fillérrel 4.714.176 K 11 fillérre; a folyó számlái kölcsönök: 109.915 K 51 fillérrel 497.742 K 81 fillérre; a jelzálog kölcsön számla: 377.930 K 17 fillérrel 5.048.575 K 40 fillérre.

Zálogleveleink forgalmát a szokatlan pénzügyi szükségletek vásárlására nem előnyös, nem befolyásolta és azok iránt az elmúlt évben is állandó élénk kereslet mutatkozott. Új kibocsájtásaink már eleve meglettek véve és hogy cimleteink mily megbízható és előkelő elhelyezést találtak, tanúsítja azon körülmény, hogy sem a budapesti, sem pedig a tőzsdén kínálat tárgyát nem képezték. Az 1906. év folyamán kibocsájtottunk 550.000 K. n. é. 5% díjnélküli zálogleveleket, ellenben kisorsoltunk 75.000 K 5% díjas zálogleveleket és a forgalomban lévő záloglevelek összege 475.000 koronával 4.759.400.— koronára emelkedett.

A mérleg jövedelmi egyenlege 223.277 K 44 f., ez összegből az alapszabályok 113. §-a értelmében a tartalék-alap 1906. évi 5% kamataira fordítandó 25.254 K 32 f., az alapszabályok 37. §-a értelmében levonandó: a) 10% a tartalékalapnak 19.802 K 31 f., b) 2% a nyugdíj alapnak 3.960 K 46 f., c) 10% az igazgatóság jutaléka 9.802 K 31 f., d) 2% a vezérigazgató jutaléka 3.960 K 46 f., e) 1% a tisztviselők jutaléka 1.980 K 23 f., a felügyelőbizottságnak 3.000 K — f; marad 145.517 K 35 f., az 1905. évi nyereség áthozat 18.156 K 28 f. a közgyűlés rendelkezésére álló összeg 163.673 K 63 f. Indítványozzuk, hogy ebből a 160 K. n. é. részvények 19. számu 1906. évi szelvényeinek 11 koronával és a 800 K név részvények ugyan ilyen számu és évi szelvények 55 koronával 1907. évi január hó 28-ától

kezdve intézetünk pénztáránál való beváltására fordítottassék 123,750 K. adassék közcélokra 2,000 K., a tartalékalap rendkívüli dotációjára 10,000 K és a nyugdíjalap szintén rendkívüli dotációjára 5000 K, a maradványt 22,928 K 63 f. pedig kérjük az 1907. évi veszteség- és nyereség számlára elővezettetni. Kiváló örömeinkre szolgál az, hogy a tartalék- és nyugdíj-alap összesen 64,017 K 09 f. dotálása dacára, mégis a tavalyinál 1 illetve 5 koronával magasabb osztalék kifizetését javasolhatjuk.

Szomorú kötelességünknek teszünk eleget, midőn mély fájdalommal emlékezünk meg azon súlyos veszteségről, mely intézetünket egyik kiváló, érdemdus igazgatósági tagjának, berzovai Takácsy Sándor dr. elhunytával érte. A megboldogult buzgón fáradozott takarékpénztárunk érdekeinek előmozdításán és ezzel biztosította emlékének halás megőrzését intézetünk történetében. Kérjük a közgyűlést, hogy a megboldogult emlékének a mai közgyűlés jegyzőkönyvében is megörökíteni kegyeskedjék.

Ezúttal felolvasták a felügyelő bizottság jelentését.

A részvényesek elismerése.)

A közgyűlés élénk helyesléssel fogadta a jelentéseket, a felmentvényt úgy az igazgatóságnak, mint a felügyelő bizottságnak egyhangulag megadta s a nyereség felosztására vonatkozó javaslatot elfogadta.

A részvényesek nevében ezután Adler Andor hosszabb és tartalmas beszédben adta di cséretét az intézet kiváló vezetésének, melyben a szaktudás, körültekintés, előrelátás és puritán tisztesség harmonikusan olvadnak egybe. Indítványára az igazgatóságnak, vezérigazgatónak, felügyelő-bizottságnak és tisztikarnak egyhangulag jegyzőkönyvi elismerést és köszönetet szavaztak.

A tárgysorozat következő pontja az alapszabályok 122., 132., 133. és 148. §-ainak módosítása volt, melyet Keresztes Gyula dr. igazgatósági elnök bevezető szavai után egyhangulag elfogadtak.

(Uj igazgató.)

A legnagyobb érdeklődéssel találkozott az igazgató választás, hiszen egy igazgatói állás betöltésének mindég nagy a jelentősége egy pénztár intézetében. A közgyűlés Keresztes Gyula dr. indítványára egyhangú lelkesedéssel kézdívásárhelyi Vásárhelyi Dezső lökösházai nagybirtokost, a pécskai kerület országgyűlési képviselőjét választotta meg Takácsy Sándor dr. örökébe.

Ez a választás a lehető legszerencsésebb. Az intézet vezetősége Vásárhelyi Dezsőben, a jeles közzgazdász kiváló egyénisége, nagy tehetsége, széleskörű tudása és az egész megyére kiterjedő nagy népszerűsége révén újabb erőt nyer és kétségtelen, hogy az új igazgató egyéniségének kitűnő kvalitásai ebben a működési körében is fényesen fognak érvényesülni az intézet javára.

Az igazgató-választás után Urbán Iván elnök zajos éljenzés közben rekesztette be a közgyűlést.

A közgyűlésen Urbán Iván elnöklété alatt jelen voltak: Szathmáry Mihály, Domonkos Lajos, Glück Károly, Mittler Izidor dr., Hónig Frigyes, Keresztes Gyula dr., Lészai Sándor, Münz Márton, Jakabffy Dezső, Steiner József, Vizer Lajos, Friedmann Ede, Véber Ágoston, Kaufmann Lajos, Schäffer Henrik, Limbeck János, Verzár Márton, Dániel Endre, Glück Dezső, Szabó József, Raucher Emil, Nyáry Vilmos, Szeberényi Gyula, Wolf Jenő, Guttmann Samu, Vojtek Alajos, Weisz Endre, Sugár József, Mihalik Béla, Kirle Antal, Révész Adolf, Szathmáry Gyula, Adler Andor, Reiniger Samu, Hoffmann Antal, Wadovsky Gusztáv, Meer Ármin, Reinhart Gyula, Bokor Alajos, Radó Gyula, Hacker Mór, Singer Izrael, Seidner Sándor (Berzova), Freud Fülöp, Kalmár József, Hirschmann Albert, Schannen Béla, Fischer Antal, Kónya Lajos, Neumann Herman, Parecz Béla dr., Szalay Károly dr., Szathmáry Károly, Dengl Lajos, Ách Géza, Weiler Rezső, Vágó Gábor, Péntes Ákos, Lévy Adolf, Dózsa Dezső (Pécska), Tulipán Sándor.

IRODALOM ES MUVESZET

A színház műsora:

Kedd: A tökéletes feleség, színmű. (Bérlet C.)
 Szerda: Tavas, operett. (Bérlet A.)
 Csütörtök: A tolvaj, színmű. Bemutató előadás. (Bérlet B.)
 Péntek: A tolvaj, színmű. (Bérlet C.)
 Szombat: Delután: Szép Ilonka, daljáték. Este: A tolvaj, színmű. (Bérlet A.)
 Vasárnap: Lumpácus Vagabundus, boház. (Bérlet B.)

* A tolvaj bemutató előadása. Bernstein Henri nagyszerű drámája, A tolvaj, amely a külföld minden nagyobb színpadján hatalmas sikert aratott, most csütörtökön kerül bemutatásra az aradi színházban. A kitűnő drámát pénteken és szombaton megismétlik.

* A színházi bérök figyelmébe. Gonda László színházi pénztáros, ezúttal kéri föl a színház bérlet közönségét, hogy az esedékes bérösszeget a színház pénztáránál naponként délelőtt 9-12-ig, délután 3-5-ig lefizetni szíveskedjenek.

Utcanyitás a József főherceg-uton.

Uj terv a sóhivatal épülete körül.

Janár 29

A mióta bizonyossá vált, hogy az állam a sóhivatal jelenlegi helyén nem épít földmívelési palotát, hanem a sóhivatalt csak azért költözteti ki, hogy a József főherceg-uti ócska épületen és annak tekintélyes telkén tulajdonon, tbb terv merült föl az eladó állami épület körül.

Az egyikről már megemlékeztünk. Eszerint az Arad-csanádi Gazdasági Takarékpénztár tett ajánlatot az államnak az épület megvétele iránt, amelynek helyére a pénztár intézet díszes palotát építene.

Ezen kívül, amint értesülünk, egy másik, szintén komoly ajánlat történt a sóház épületének megvétele iránt.

A harmadik terv ügyében még ajánlat nem történt, csupán az érdekelt háztulajdonosok foglalkoznak vele s készülnek mozgalmat indítani. Ez a harmadik terv annál nevezetesebb, mert egy érdekes utcanyitási tervvel van összefüggésben.

A terv legközvetlenebbül a Széchényi-utcai háztulajdonosokat és a Viktoria takaré- és hitelintézetet érinti. E szerint a sóhivatal mai telkén keresztül új utcát nyitnának, amely a városháza és a csanádi palota közötti utcárszék egyenes folytatása lenne s a József főherceg-utat a Ferdinánd-utccal kötné össze. Ezen utcanyitás által a Viktoria jelenlegi épülete mellé saroktelket kapna, amelyre egyesítve a mai épülettel, díszes palotát építene. A megnyitandó utca másik sarkán maradna egy rész a sóépület telkéből, amely szintén alkalmas saroképület emelésére. Az új utca által a Széchényi-utcai háztulajdonosok nagy része, valamint más, az utcavonalba eső háztulajdonosok új utcatelkeket kapnának, s ezért a sóhivatal épületéből az utcanyitáshoz szükséges részt az érdekelt háztulajdonosok vennék meg.

Az utcanyitás által a városházával szemben szabályos épület-négyszög alakulna ki, amelyet az egyik oldalon a József főherceg-ut, a másik oldalon a Széchényi utca, a harmadikon a Ferdinánd utca s a negyediken az új utca zárna be. Az új utca emelné a József főherceg-ut forgalmát s kétségtelen, hogy ép oly tűneményes gyorsasággal épülne ki, mint a mellette levő Szent László utca.

Amint az érdekelt háztulajdonosok megállapodásra jutnak, a terv megvalósítása érdekében úgy a pénzügyminisztériumban, mint a városnál megteszik a lépéseket.

Művésziskola Aradon.

(A művészeti társulat választmányi ülése. — Az ez évi műkiállítások. — Délmagyarországi szövetség. — A Baross-parki kioszkból — műterem. — Művésziskolát Aradnak!)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 29

Mióta az Aradi Képző és Iparművészeti Társulat megalakult, a fiatal kultüregyet agilis vezetősége máris annyi életrevaló eszmét karolt fel, hogy életképességéről a legszebb bizonyítványt állítja ki már eddigi működése is. A társulat választmánya tegnap tartotta első ülését, mely az ott felszínre került tárgyak miatt is különös érdekességű volt. Tudósításunk a következő:

Kintzig János elnök megnyitotta az ülést s meleg szavakkal köszönte meg elnökké választását. Az éljenzéssel fogadott beszéd után Kaszab Géza titkár és Jankó Gyula ügyvezető-igazgató referáltak a társulat eddigi működéséről. Az előadottakat a választmány jóváhagyólag tudomásul vette s elhatározta, hogy a társulat az idén két műkiállítást rendez. Az első tárlat, a melyet a magyar képzőművészet legnagyobb embereinek műveiből rendeznek, pünkösdkor, május 19-én lesz. A második kiállítást, melyben az iparművészet és képzőművészet egyaránt helyet kap, széles keretekben, karácsonykor rendezi a társulat. A zsüri munkáját az Országos Képzőművészeti Társulat végzi, hogy a közönség elé csak olyan művek kerüljenek, melyek a legerősebb kritikával is megküzdhetnek. Tervbe vették egy női kézimunka-kiállítás rendezését is, amennyiben ezt a viszonyok megengedik.

Elhatározta a választmány, hogy az összes hazai művészeket felszólítja a tárlaton való részvételre. A tagoknak nyújtandó kedvezmények kibővítése, a kereskedelmi minisztériumtól kérendő segély és szállítási kedvezmény megszerzése és a fővárosi vezető művészkörökkel való tárgyalás céljából az igazgatóság személyes érintkezésbe lép az illetékes faktorokkal.

Kintzig János elnök felvetette azt az eszmét, hogy a hasonló irányú egyleteket Délmagyarországon szövetséggé kellene alakítani. Kaszab Géza bejelenti, hogy ilyen értelemben érintkezésbe fog lépni a társuletekkel.

Végül Stauber József indítványt terjesztett elő, amelyben kifejtette, hogy Arad igen alkalmas hely lenne egy a nagybányához, vagy a szolnokihoz hasonló művésziskola megalkotására. Ugy a közelfekvő tájak szépségei, mint a sokféle néptípus, mely Arad környékén él, indokoltá teszik, hogy a társulat ilyen akciót indítson. A Baross-parki kioszk most gazdátlan: talán át lehetne alakítani műtermékké. Ha nem: keressen a társulat módot reá, hogy a művésziskola létrejöhessen.

A választmány megbizta Steiner József és Tabakovics Emil műépítészeket, mint a választmány tagjait, hogy vizsgálják meg a kioszkot: alkalmas-e műtermek céljaira, avagy át lehetne-e kevés költséggel alakítani. Egyben elvben kimondotta a választmány, hogy művésziskola létesítésére akciót indít s e tárgyban tárgyalásokat kezd a fővárosi művészkörökkel is. Esetleg, ha az ó-temető körül alkalmas telek kínálkoznék, annak megszerzése iránt is lépéseket tesz.

Az ülésen Kintzig János elnöklété alatt jelen voltak: Csánk Lajos, Lukácsy Lajos, Stauber József, Jankó Gyula, Keller Lajos, Barsy Aurél, Albert Andor, Balla Frigyes, Biró Ernő, Lengyel Manó, Matusik Márton, Steiner József, Tabakovics Emil, Tötössy Géza, Weisz Hugó.

A butorszövetkezet botránya.

Tönkretett aradi iparosok.

Export Amerikába.

Azok a „mintabutorok.”

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 28

Vasárnapi számunkban megemlékeztünk azokról a visszaélésekről, melyeket az *Aradi Butortermelő Iparosok Szövetkezete* a magyar ipar égise alatt folytat. Megemlékeztünk róla, hogy a magyar ipar érdekében adómentességgel és állami szubvencióval segített szövetkezet bécsi butorokat hoz forgalomba, hogy a szövetkezetből kizárták az aradi kárpitosokat és hogy Székely Ferenc üzletvezető hogyan vezeti a szövetkezet gazdálkodását.

Ezekhez az adatokhoz még nagyon sok hozzáfűzni valónk van. Főleg azért tartjuk szükségesnek ezt, mert a szövetkezet igazgatósága — amint értesülünk, — nyilatkozni fog. Hogy a nyilatkozat nagyobb sikerű legyen, tudósítónk az alábbiakat jelenti a szövetkezet botrányáról:

(A bécsi butorok.)

A butorszövetkezet igazgatósága vasárnap délelőtt az Aradi Közlöny leleplezése folytán ülést tartott. Az ülésen kijelentették, hogy vádjaink alaptalanok. Az alaptalanság bizonyítására itt közöljük egy bécsi számla hiteles másolatát:

Hiteles másolat.

Wien, am 4 Jänner 1907. Fol. 330 Nr. P. T. Aradi Iparsevetkezőt, Arad. Für den uns durch Herrn Mandl gültigst erteilten Auftrag verbindlichst dankend, beehren wir uns, endstehend Factura zu überreichen, deren Betrag von Kronen 164.80 Sie uns gefälligst gutbringen wollen. Ihren fernerer geschätzten Ordres mit vernügen entgegenstehend, zeichnen hochachtungsvoll M. Wertheimer Nfg. Factura Sandten Ihnen auf Ihre werthe Ordre, Rechnung und Gefahr durch Bahn

Zeichen und Nr.	Stück	Paar	Zahlbar und klagbar in Wien gegen 6 Monate Acc-pt oder per Comptant mit 3% Sconto	Preis	Beitrag
				Kronen	
A. J.	1	—	Garnitur 1/2/4 1 Tisch 4524 Buche	—	160
331/33	—	—	3% Emb.	—	4.80
				—	164.80

Ez a hiteles másolat a felmutatott 10 filléres bélyeggel ellátott eredetivel mindenben egyezik.

Kelt Aradon, (1907.) ezerkilencszázhet évi január hó (28.) huszonnyolcadik napján.

Díjak: 2 kor. 40 fill.

Dr. Pálmai Lajos,

Beles János aradi kir. közjegyzőnek az aradi kir. közjegyzői kamara 49/1902. számú rendelményével kirendelt helyettese.

(P. H.)

Ez azonban csak egy számla. Ha szükség lesz reá, többel is szolgálhatunk. Ez azonban főleg is lesz, mert hiszen az igazgatóság beismerte, hogy a szövetkezet tényleg rendelt szórványosan bécsi butorokat, de csak mintának.

(Csak minta.)

Hogy mi ez a „mintabutor”, azzal mindenki tisztába jöhet, ha visszagondol reá, hogy a marosvásárhelyi butorszövetkezetnek, ahol a rendőri vizsgálat az áruraktár kétharmadrészét bécsi árunak találta, ugyancsak az volt a kifogása, hogy a butorok mintabutorok. A szegedi szövetkezet is, a brassói is mintabutoroknak minősítette a rendőri vizsgálat alkalmából ta-

lált bécsi holmikat. Ennyi minta után könnyű ezt a mentséget előhozni.

A mintákat csak a következő bécsi cégektől rendelte a szövetkezet:

Josef Rotter & Laa cégtől székeket. I. Müller cégtől diszarukat. Kurucz & Comp cégtől függönyöket, szőnyeget, butorszöveteket. Más butorokat a következő cégektől: Ludwig Nick, Emánuel Pach, Karl Kohn jun., M. Wertheimer Nachfg., Kohn & Knopfelbauer. Nyolc cégtől kell minta az aradi szövetkezetnek. A bécsi Wipplingerstrasse 16. sz. alatt levő Kurucz & Comp cég csak nemrégiben küldött a szövetkezet részére egy ötezer koronás számlát. Micsoda milliomos üzlet lehet az, ahol nyolc cégtől vesznek mintát és ahol csupán egy cég is ötezer korona áru árumintát szállít!

A mintákból most is látható a szövetkezet kirakatában két képkeret a Ludwig Nick-cég gyarából. Olyan keretek, aminőket a legkisebb aradi iparos is elkészít minden maga megerősítése nélkül. Még tervrajz sem igen kell hozzá, nemhogy minta kellene. És az is csodálatos, hogy a mintát, mint magyar ipari terméket, a kirakatra helyezik és esetleg — talán — még el is adják.

(Kell-e bécsi minta?)

Hogy mennyire gyenge lábon áll a szövetkezet védekezése, azt szakemberekkel bizonyítjuk. Kérdést intéztünk ugyanis több szakemberhez a bécsi minták dolgában. A válaszok a következők:

Jankó Gyula tanár, iparművész:

Mintákra nézetem szerint nincs szükség, mert az aradi iparosok igen ügyesen dolgoznak rajz után is. Egyedül a székgyártás az, ahol speciális tervezetekre van szükség. Azok a székek azonban, amelyek, mint mintadarabok szerepelhetnek, Budapesten is készülnek és ott legalább is megszerezhetők. A kárpitozott munkáknál szintén szükség van mintára; ez az iparág azonban Angliában a legerősebb, tehát a minta onnan szerzendő be. A préselt bőrholmik Magyarországon is kaphatók s nem szükséges, hogy egész székeket hozassanak, mikor a préselt bőr külön is kapható. Ezt az árut azonban nem is volna szabad terjeszteni, mert nem szolid áru. Butorszövetet Zsolnán igen jó minőségűt gyártanak; csak finomabb gobelin és moquette, továbbá selyemszövetek nem kerülnek ki magyar gyárból. Ezeket azonban szebb kivitelben lehet Berlinben és Párisban megkapni, mint Bécsben. Véleményem szerint a bécsi piac mindenféleképp elkerülendő.

Lengyel Lőrinc butorgyáros.

Mintákra nincs szükség, különösen bécsi mintákra. Rajzok után Aradon mindent megcsinálnak. Egyes mintadarabokat azért szokás hozni, de nem hajlitott butorokat, aminők a szövetkezet mintái közt szerepelnek. Hajlitott fabutorunk egész Ausztráliáig verseny képes, tehát nem kell érte Bécsbe mennünk. Szerintem a szövetkezet legjobban tenné, ha hírlapi vita helyett egy szakértőkből alakult bizottsággal vizsgáltatná át a könyveit és raktárát.

Reinhart Gyula butorgyáros.

A mintabutorokat teljesen feleslegesnek tartom. Az Aradon tavalyelőtt tartott iparművészeti kiállításon minden butor eredeti rajz után készült: az aradi iparosok intelligenciája teljesen kizárja a minták szükséges voltát. Hajlitott butort előállít a borosjenői Weitzer-gyár, az ungvári, turócszentmártoni, fiumei, zay-ugróci-gyár: a szövetkezetnek nem kellett volna Bécsből hozatni hajlitott fából készült székeket. Állítólag Berlinből is hoztak ilyen mintadarabot, pedig ott csak az osztrák-magyar monar-

kia gyártmányai kaphatók, mert ott nincs anyag az efajta butor gyártására. Préselt bőrszékeket Budapesten Gmehling, Kendi és Hirschler állítanak elő. Gyöngyösön is van ilyen gyár. Főleges volt tehát Bécsből hozatni préselt székeket.

Verbos Nándor butorgyáros nézete tökéletesen megegyezik az eddigiekkel.

Ilyen égető szükség van bécsi munkákra. Később még szó lesz róla, hogy mint lesz a mintából „magyar ipartermék.”

(A védelem.)

Kérdést intéztünk e árgyban Stengl Andor iparfelügyelőhöz is. Stengl a következőket válaszolta:

— En a kereskedelmi miniszter utasítására a közelmúltban megvizsgáltam a szövetkezet könyveit és raktárát. A raktárban nem találtam bécsi butort, de egyes műhelyekben láttam mintadarabokat. Főleg kiegészítő butordarabokról van szó. Préselt bőrszéket nem lehet Magyarországon kapni. A közönség kívánja, tehát meg kell hozatni. Hajlitott butor sincs: Bécsből és Berlinből kell hozatni. Mondhatom, a szövetkezet működése oly szép, hogy valószínűleg meglepett.

Ami a kárpitosok kizárását illeti, ez a hír nem felel meg a valóságnak. Csak egy Varga nevű kárpitost zártak ki, mert nem voltak a munkájával megelégedve. Az sem való, hogy a kárpitosmunkát nem Aradon készítik: a szövetkezetnek Aradon erre saját műhelye van. A szövetkezet derék működésére vall az is, hogy a Központi Hitelszövetkezet kezelésében levő Brassói asztalosok szakcsoportja Aradról hozta majd egész árukészletét. Csak tavaly fordultak Szegedre, de később visszatértek az aradi szövetkezethez.

(A brassói visszaélések.)

Az iparfelügyelő e feltétlenül jóhiszemű nyilatkozata csak azt bizonyítja, hogy Székely Ferenc, az aradi üzletvezető érti a félrevezetés módját. Itt van mindjárt a brassói szövetkezet dolga.

A Brassói asztalosok szakcsoportja, rövid idővel ezelőtt fényesen berendezett nagy butorraktárt nyitott a helyi és hazai ipartermékek forgalomba hozatalára. A vállalkozást a kormány 8000 kor. évi segélyvel támogatta, abban a hiedelemben, hogy ezzel a honi ipar érdekeit mozdítja elő? Az államilag segélyezett butorraktár nagyhangú cégfeliratokkal és újságreklámokkal hirdette is, hogy kizárólag brassói, tehát hazai butorokat árusít, de amint a napokban kiszült, a vezetőség az Aradi Butorszövetkezettel összejárta, bécsi árukat hozott a magyar állam pénzén, a magyar ipar hamis cégére alatt, forgalomba.

Az érdekes visszaélésre egy névtelen feljelentés vezette rá az illetékes köröket. A névtelen levél folytán a rendőrség három szakértővel szemlét foganatosított a butorraktárban és hitelesen megállapította, hogy a butorok között a Ludwig Nick, Emánuel Bach, Kurucz & Comp., Kohn & Knopfelbauer, Karl Kohn jung., J. Müller és József Rotter & Laa bécsi cégek gyártmányai fordulnak elő túlnyomó részben, míg ezzel szemben helyi gyártmányu butor alig-alig akad. Sajátságos, hogy ugyanezek a cégek vannak összeköttetésben az aradi szövetkezettel is. A rendőrség áttette az ügyet az iparhatóságához. Érdekes a dologban az is, hogy midőn Sztérynyi államtitkár Brassóban járt, az üzletvezető bevezette a raktárba és épp az osztrák butorokat mutatta be neki kiváló hazai termékek gyanánt.

Ami a hajlitott butor és a préselt bőrszékek dolgát illeti, utalunk Reinhart Gyula nyilatkozatára. Az pedig, hogy a szövetkezet maga

rendezett be kárpitosműhelyt, az nem védelem, hanem vád. A szövetkezet legalább 2-3 kárpitosnak biztosíthatná a megélhetést, ha nem rendezett volna be műhelyt. Ugyanezzel az erővel mindjárt asztalosműhelyt is berendezhetett volna, ha azt a célt akarja elérni, hogy ne existenciákat teremtsen, hanem *existenciákat tegyen tönkre*.

(Tönkretett existenciák.)

A szövetkezet különben már nem egy embert tett tönkre. Az állami segélylyel és adómentességgel támogatott üzlet voltaképpen ugyan kontemplálva, hogy házilag gyártott munkákat eladásra elraktározzon s azoknak kétharmad értékét az előállító iparosnak kifizesse; a hátralevő egy harmadrészt a butorok eladása után kapta volna meg az iparos. Ehelyett az üzlet vezetői a megrendelések szerzésére és effektuálására vetették magukat, ami arra vezet, hogy a szövetkezet 3-4 oszlopos tagjának van ugyan jövedelme, a kisebb existenciák azonban tönkremennek.

A szövetkezet ugyanis *nem vesz kész árut*, hanem a kisiparosnál *megrendel* butorokat, még pedig *erősen lenyomott áron*, hogy az üzleti haszon nagyobb legyen. A kisiparos, aki csak a legritkább esetekben kap közvetlen megrendelést a közönség köréből, elfogadja a legkétségbeesettebb árakat is. A pénzre szükség van és a szövetkezet *foglalót ad* a megrendelésekre; sokszor annyi foglalót, hogy a kisiparos akarva, nem akarva kénytelen még veszteségre is elfogadni a megrendelést, mert hiszen a *szövetkezet zsebében van*.

Ez az eljárás oda vezetett, hogy a szövetkezet működése folytán *a következő aradi iparosok mentek tönkre és vándoroltak Amerikába*. *Oszwald Ferenc*, volt igazgató, *Braun Gusztáv*, *Tóth István*, *Jäger József*, *Huyer Pál* és *Török Géza* kiléptek a szövetkezetből: *Lisinszky Lajos* volt igazgató, aki veszteségek után, de még idejekorán menekült; *Kidon Kálmán*, aki önálló mester és igazgató volt és most mint munkás dolgozik Lengyel Lőrincnél. Kilépett *Berán Béla* volt igazgató, *Varga János*, *Szilvássy István*, *Késmárky István*, *Márton Ferenc*, *Tar Imre* és *Varga Endre*. Valamennyien azért, mert észrevették, hogy a szövetkezet romlásba sodorja őket.

Es ez a szövetkezet most Aradváros képviselője utján *ujabb tízezer korona szubvenciót kér*. Tönkretett existenciáért.

(Valami a mérlegről.)

Miután láttuk, hogy a szövetkezet Amerikába is exportképes, — legalább a tagjait exportálja, — még egy-két szót kell szólnunk a mérlegéről is. Az első mérlegben amely a szövetkezet egy és negyedévi üzleti forgalmáról nyújt képet, mint kétes követelés, *400 és egynehány korona van feltüntetve*. Főöslegesen tartjuk, hogy ezt a tételt bíráljuk. Minden kereskedő tudja, hogy a szövetkezet forgalma mellett ez a tétel olyan kicsiny, hogy magán viseli a teljes valószínűtlenség látszatát. Más butorkereskedők, akik csak négy-öt kedvező információ után hiteleznek s akiknek forgalma közel sem jár a butorszövetkezetéhez, évi három-négyezer korona kétes követeléssel zárják mérlegüket. Hja, az ügyes és szakavatott vezetés mellett nem fordul elő ilyesmi.

Még egy-más apróságot elmondhatnánk. Egyelőre várjuk a szövetkezet nyilatkozatát.

TANÜGY

(—) Iskolaszéki ülés. Aradváros iskolaszéke január 31-én, csütörtökön délután 4 órakor ülést tart. A tanácskozás tárgyai között szerepel *Institoris Kálmán* lemondása az elnöki tisztségről és a törvényhatósági bizottság határozata *Varjassy Lajos*nak iskolaszéki taggá történő megválasztásáról.

Hideg a színház.

Az erélyes polgármesterhelyettes.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 28

A színházjáró közönség körében már hetek óta állandó a panasz, hogy a színházban *nagy a léghuzam* és hogy a nézőtér *nincs kellőképpen fűtve*. Ez tudomására jutott a tisztí orvosi hivatalnak is, amely megindította a vizsgálatot. *Hecht Adolf* kerületi orvos észleleteit átiratilag tudatta *Sarlot* Domokos főkapitánynyal, aki viszont áttette az iratokat a mérnöki hivatalhoz, amely megállapította, hogy a léghuzamot az okozza, hogy a gummialapok az egyes szélfogóknál részben vagy egészben hiányzanak. A mérnöki hivatal egyúttal az alábbi intézkedések megtételét hozta javaslatba:

1. Utasítandó *Szendrey Mihály* szinigazgató, hogy négy fok Celcius vagy ennél nagyobb hidegek alkalmával a színházat *reggeltől estig folyton fűttesse*

2. A szélfogó ajtó gummibetéteit azonnal cseréltesse ki.

3. A színházfelügyelő utasítandó, hogy úgy a fűtést, valamint azt, hogy a gummibetétek folyton jókarban legyenek, ellenőrizze és erről a kapitányi hivatalnak jelentést tegyen.

A mérnöki hivatal véleményét a főkapitány áttette a tanácshoz, azzal a megjegyzéssel, hogy az intézkedések megtétele nem az ő hatáskörébe tartozik. *Kádas Kálmán* főjegyző a Párisban időző polgármester helyettese ezzel szemben, hivatkozással arra, hogy a kérdésnek egészségügyi jellege van, felszólította a főkapitányt, hogy a harmadik pontba foglalt intézkedést foganatosítsa. A főjegyző egyben átiratilag szőlította fel *Szendrey Mihályt*, hogy a fentebb felsorolt intézkedéseknek haladéktalanul tegyen eleget, mert ha ezt nem tenné meg, úgy a tanács átteszi az ügyet a szinügyi bizottsághoz, azzal a javaslattal, hogy a *színházat csukassa be*.

Bizonyosra vesszük, hogy ilyen erélyes intézkedésre nem lesz szükség, mert *Szendrey Mihály* a színházlátogató közönség egészségének érdekében bizonyára nyomban gondoskodni fog a szükséges javításokról és a színház kellő fűtéséről.

Uj műmalom Aradon.

A Radnai ut új ipartelepe.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 28

Az aradi gyárpar a közeljövőben igen tekintélyes iparvállalattal fog gyarapodni, amelynek létesülése jelentős eseménye az aradi és vidéki gazdaközönségnek, valamint az aradi gabonakereskedelem szempontjából. Az új ipartelep egy nagyszabású *műmalom*, amelyet mintegy 800 vagon buza évi őrlésére terveznek, hogy a gazdaközönségnek a jövőben nem kell terményeit Budapestre vagy távolabb eső városok malmaiba szállítani. Az épülő műmalom hatalmas méreteivel és gondos vezetésével minden esetre hozzá fog járulni ahhoz, hogy növelje az aradi malomipar megállapodott jó hírnevét, amelyet a Neuman testvérek gőzmalma és a Széchényi-gőzmalom vívtak ki.

Az új iparvállalatról az alábbi tudósítást adjuk:

A *Goldschmidt* Mihály aradi cég megvásárolta ma a Radnai-uton levő 2246 négyszögöl területű *Brunhuber-féle* telket abból a célból, hogy azon — társulva *Dózsa Dezső* pécskai kereskedővel — egy vám- és műmalmot létesítsen. Az új műmalom, amelyet *Első aradi*

műmalom cég alatt fognak bejegyeztetni, az alap tők terve szerint egyelőre kétszáz méter-muzsa buzát örül naponként, évi forgalmát pedig 7-8 száz vagonra kontemplálják. A tavasszal megkezdik már a malomépületek építését és a tulajdonosok megrendelték már a malomnak teljesen modern és magyar gyártmányu gépezetét is. Ha a gyáros még a nyáron elkészítheti és Aradra szállíthatja a gépeket, akkor augusztus 1-én már üzembe helyezik a malmot, amelynek kereskedelmi igazgatójával *Dózsa Dezső* fog szerepelni.

A nagyszabású vállalat természetesen több száz munkáscsaládnak ad majd foglalkozást, élénkíti a város közigazdasági életét és forgalmát, főleg pedig föllendíti az ipartelep híján szűkölködő Radnai-utat, amely környékével együtt ma meglehetősen élettelen és súlyosan érzi a tekintélyesebb iparvállalat hiányát.

Aradváros ismeretes közgyűlési határozatára támaszkodva, az építők remélik, hogy a törvényhatóság az új ipartelepet abban a támogatásban fogja részesíteni, aminőt a várostól kérnek. Ez jóval kevesebb, mint amilyenre a közgyűlési határozat értelmében jogot formálhatnának, mert nem terjed ki ingyentelekre, hanem csak a vám- és adókedvezmény megadására. Ezt a kérelmet a törvényhatósági bizottság bizonyára teljesíteni fogja, aminthogy eddig is minden ujonnan létesülő iparvállalatnak megadta azoknak a jelentős közigazdasági és szociális érdekeknek méltánylásául, amelyek egy-egy új ipartelep alapításához a város részéről is fűződnek.

A sikkasztó plebános.

„Bankigazgató vagyok.”

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 28

A Csanádapácai Népbank sikkasztója, *Bartha István* egykori plebános szombat óta a szegedi ügyészség vizsgálati foglya. A szenzációs bankpanama hőstét tudvalevőleg csütörtök délután tartóztatták le Budapesten a nyugati pályaudvaron, amikor a Szegedről érkező gyorsvonatból kiszállott. A fővárosi rendőrség kihallgatta, majd átkísérte az ügyészségre, ahonnan szombaton Szegedre kísérték.

A bankalapító plebános, akinek a manipulációit már részletesen ismertettük, két fegyveres börtönőr között tette meg az utat Szegedig. Az állomáson, ahová *Bartha István* délután fél háromkor érkezett meg, a két börtönőrrel zárt kocsiba ült, amelyből a fogháznak a Vörösmarty-utcára nyíló bejáratánál szállott ki.

A sikkasztó plebános-bankigazgató még elfogatása előtt polgári ruhába öltözött, mint-hogy tervbe vett szökését így könnyebben kivihetőnek gondolta. Rövid, kockás, nagy prémes galléru, bélelt téli kabát, fekete puha kalap, fekete nadrág és bokavédő volt rajta. A mikor kiszállása pillanatában észrevette, hogy sokan figyelik, téli kabátja gallérját gyors mozdulattal fölhajtotta és kezével elfödte az arcát. Egy utazótáska is volt nála, tele ruhane-műekkel.

Három órakor bevezették az ügyészségre, ahol a két budapesti fogházör átadta a foglyot. Azután föl kísérték a fogházba, ahol elfoglalta a számára kijelölt cellát. Amíg az ügyészségen megállapították a személyazonosságát, a tévedt ember többször könnyekre fakadt. Papi mivoltát egyedül borotvált képe árulja el. Egyébként még alig 38 éves, magas termetű, igen intelligens arcu ember. Hullámos fekete haja és kék szeme megnyerő kifejezést kölcsönöznek a fogház új lakójának.

Arra a kérdésre, hogy mi a foglalkozása, így válaszolt:

— Bankigazgató vagyok.

Amikor az ügyészség hivatalos helyiségétől a fogház följárójáig végighaladt a törvényszék folyosóján, érdeklődéssel olvassgatta az ajtókra kifüggesztett fölírásokat, de mihelyt szembe találkozott valakivel, azonnal eltakarta zsebkendőjével az arcát.

A sikkasztó bankigazgatónál megérkezésekor mindössze 16 korona 70 fillér volt. Letartóztatása alkalmával 176 korona készpénzt talált nála a rendőrség, de ebből 150 koronát lefoglalt, amely összeget természetesen hivatalos uton a szegedi ügyészséghez juttatják el.

Bartha Istvánt holnap hallgatja ki a vizsgálóbíró. A följelentés nemcsak sikkasztással vádolja meg, hanem *váltóhamisítással* is. Hogy mennyire rug a bank összes kára, az még egyelőre bizonytalan, de annyit már megállapítottak, hogy az összes hiány meghaladja a 200.000 koronát.

A csanádapácai panama ügyében egy hét alatt befejezik a vizsgálatot s így valószínű, hogy már a jövő hónapban tárgyalja az ügyet a szegedi büntető törvényszék.

A református egyház gyűlése.

Beszámoló egy esztendőről.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 28

A református egyház ez évi rendes közgyűlését vasárnap d. e. 11 órakor tartotta meg a város háza emeleti tanácstermében Csécsi Imre lelkész és Fábrián László főgondnok kettős elnöklete alatt.

A gyűlés megnyitván, Csécsi Imre lelkész felolvassa mindenre kiterjedő jelentését az elmúlt évről, mely jelentés örvendetes tudomásul vétetett. Jelzi a jelentés, hogy minden külső és belső jel az egyházi élet fokozatos haladására és erősödésére mutat; az egyháziasság emelkedőben van s a hívek mindig készsággel támogatják az egyházat a felmerülő szükségletek ellátásában. Örömmel jelenti a lelkész, hogy az egyházi adózás szép eredményt mutat, mióta a városi adóhivatal szedi be a hivatkozott adót. Ez a mód könnyebbé teszi a hivatkozott s az egyház bevételei e mód mellett nagyobbak s biztosabbak, mint az előző években. Halálával említi a jótékony adakozókat, ilyenek: Gaál Ferenc tb. gondnok, Máté János, Steigerwald Alajos, Szilágyi Mihály, I. Tóth Lajos, Varga Imre, Mistét Sándor, Csutak Károly, Thurzó Sándor, Turi István, Gérecz Károly, Aradi Első Takarékpénztár, Arad-Csanádi Gazd. Takarékpénztár, Polgári Takarékpénztár, Ipar és Népbank, a Gáji hitelszövetkezet és még számosan, kiknek a gyűlés jegyzőkönyvileg hálás köszönetet szavazott. Mint gyűjtők buzgólkodtak: Nyiri Lajos, Patkó Lajosné, Siprikó János. Az évi adományok összege 866 korona.

Nagy örömet keltett annak bejelentése, hogy Somogyi István buzgó egyháztagság nevével együtt egy nagy, harmadik haranggal ajándékozta meg az egyházat már az idei pünkösdre, sőt elkészítette a vasállványt s a két régi harangot nagyobbra önteti. A templom fűtési berendezéséhez is nagyobb adománnyal fog járulni. A buzgó adakozót hatalmas éljenzésben részesítették a gyűlés tagjai.

A gondnok mult évi számadásáról Kulcsár István olvasta fel az általa nagy gondnal szerkesztett jelentést, mely szerint *bevétel* volt: 9522.86 kor., *kiadás*: 8561.20 kor., *maradvány*: 961.66 kor. Az alapok főösszege: 30.908.64 kor. s ebben az *Anyakönyv-alap* (fillérekből gyűjtve!) már több mint 6000 korona. Az 1907. évi előirányzat szükségleti része 8877.40 kor., fedezeti része 9901.66 kor., remélhető többlet 1024.26 kor. A kántori korpótléokra, az egyházi javadalmasítására, a templomfűtésre és az adózásra nézve tett javaslatok elfogadtattak s kimondatott, hogy az adót továbbra is a városal szedi az egyház, azonban joga van bárki

nek arra, hogy január és február hónapokban adóját a gondnoksághoz fizesse be. A gyűlés Varga Imre gondnoknak, Szikszai Antal irodavezetőnek és Kulcsár István előadónak meleg köszönetet nyilvánított s gondnoknak a felmentést megadta.

A törvény szerint kilépő presbyterek közül 8 egyhangulag újra megválasztották s az üres helyekre szintén egyhangulag megválasztották Somogyi István, Csutak Károly és Gérecz Károly főrealiskolai tanár, kik azonnal letették a hivatali esküt. A gyűlés lefolyása bizonyoságot tett az egyház valláserkölcsi és anyagi haladásáról, erejéről.

Borzalmas bányarobbanás.

Háromszáz bányász katasztrófája

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, január 28

Egy elzászi bányavárosban ma reggel bányalég-robbanás következtében beomlott egy tárna és maga alá temetett közel háromszáz bányászt. A courriéres-i katasztrófa óta nem jegytek föl ehhez hasonlóan borzalmas bányaszerencsétlenséget, amely több száz munkást elvágott a külvilágtól és a megfuladás és összeégés biztos halálának tett ki. A robbanás részletei és eredményei hiányoznak és csak annyi bizonyos, hogy néhány száz ember áldozatul esett a rettenetes katasztrófának, amelyről az alábbi távirati tudósítást adjuk:

Sanct Johann, (Elzász), január 28. A *Rebenbánya* egyik tárnájában ma reggel bányalég-robbanás történt. Hat bányász életét vesztette, számosan megsebesültek. Részletek hiányoznak.

Később érkezett táviratok sokkal borzalmasabb képet tárnak föl a robbanásról, amely e szerint borzasztó katasztrófát okozott. Ezek a táviratok így szólnak:

Saarbrücken, január 28. A rebeni bányában ma reggel borzasztó bányalég-robbanás történt. A beomlott tárna mintegy 250 bányászt temetett el. Délelőtt 11 óráig *tíz halottat* és számos súlyosan sebesültet hoztak fölszínre.

Sanct-Johann, január 28. Déli 12 órakor a bányagazgatóság kijelentése szerint eddig mintegy 100, szemtanuk véleménye szerint 125 halottat hoztak fölszínre. A bányában eltemetett munkások számát 300-ra teszik.

Sanct-Johann, január 28. A bányalég-robbanás reggel 8 órakor történt az ötödik tárnában. A robbanás oly hatalmas volt, hogy a tárna fölül beomlott, miáltal 200—300 ember záratott el a külvilágtól, akiknek sorsáról eddig mitsem lehetett megtudni. A tárna azon részén, amely nem omlott össze, tíz borzalmasan megsebesített holttestet és számos súlyosan és könnyebben megsebesült munkást találtak. A mentési munkálatok lázas sietséggel folynak, eddig azonban még nem sikerült a bányába beomlott részét szabaddá tenni.

MULATSÁGOK

Farsangi naptár:

Február 1. Tanítóház (Iparosház). — A világszerte népszerű és dalkör hangversenyyel egybekötött táncestélye (Iskolaépület).

Február 2. Az aradi vaskereskedők és vaskereskedelmi alkalmazottak táncvigalma (Központi Szálló). — Az aradi cipészek szakcsoportjának táncmulatsága Fehér Kereszt. — A kisjenő és dóhegyi ifjúság hangversenyyel és művelődési előadással egybekötött táncmulatsága Polgári olvasókör. — A paukotai iparostanonciskola felügyelő bizottságának hangverseny egybekötött táncmulatsága (Fehér Kereszt). — A pécsi ifjúság táncmulatsága (Heller szálló). — Vig. estély és táncestély Lippán (József főherceg szálló). — A magyarországi munkások rokkant- és nyugdíj-egyesületének táncestélye (Ferenctér 6.).

Február 3. A hódmezővásárhelyi kereskedők hangversenyyel és táncestélye (Fekete Sas). — Az aradi beszesztalos, karpitos, esztergályos és szobrászok táncmulatsága (Fehér Kereszt). — A seprői fiatalok báltája. — A cse-mői önkéntes tűzoltóegység táncmulatsága.

Február 9. A vasutas szövetség aradi körületének hangversenye és táncestélye (Iparosház). — Az aradi kereskedők körének táncmulatsága (Martini-sör-arnok). — Az aradi csizmakészítő ipartársulat táncmulatsága (Láng-vendéglő).

Február 16. Az aradi posta- és táviratátviteliek sport-egyesületének táncestélye (Láng-vendéglő). — Az aradi ar. ev. egyház piknikje (Iparosház).

Március 2. Az aradi turista-egyesület tréfás estélye (Iparosház).

Turista-piknik.

A Turista-egyesület március hó 2-án rendezti nagy estélyét az iparos székház vigadó-jában. E mulatság bizonyára ép oly kedélyes és látogatott lesz, mint az előzők. Sőt a fesztelenség és otthonosság bizonyára hatványozott mértékben fog érvényesülni, mivel e mulatság lesz egyúttal a turisták hagyományos piknikje, amelyen a hangversenyt tréfás mulatságok, táncjátékok, felvonulások, tombola stb. fogja pótolni.

A rendezőség régebbi és helyesnek bizonyult szokásaihoz híven meghívót nem bocsájt ki, hanem körlevélben értesíti a tagokat és az érdeklődő nagy közönséget az estélyről. A körlevél így hangzik:

Mélyen tisztelt Tagtárs ur!

Ertesítjük t. Tagtárs urat, hogy egyesületünk a menedékházak és turista-otthon alapja javára március hó 2-án, az iparos székház vigadó-jában tartja meg hagyományos estélyét, mely tombolával és tréfás szórakozásokkal lesz összekötve.

Midőn e minden tekintetben kedélyesnek ígérkező estélyre a t. Tagtárs ur figyelmét felhívni van szerencsénk, egyben kérjük, hogy részvételét tájékozás és az intézkedések megtétele végett, a vigalmi bizottság elnökénél: Schill József megyei főjegyző tagtársunknál a tuloldali „Jelentkezési ív” felhasználásával február hó 22 ig bejelenteni sziveskedjék. Ugyisint bejelentendők a t. Tagtárs ur által bevezetni szándékolt vendégek (családok vagy egyesek) is részvételi díj személyenként négy (4) korona, melynek ellenértéke a belépő-díj, a vacsora és az italok. A vacsora éjfélkor lesz; addig is italokat (bor, sör, fröcsök) és süteményt szolgáltatnak fel. A tombola a menedékházak és turista otthon alapja javára rendeztetik, erre való figyelemmel kérjük, hogy a nemes célt tekintve, tombola számainkat valami ajándék tárggyal gyarapítani sziveskedjék, amiért előre is hálás köszönetünket fejezzük ki. Az ajándék tárgyakat tessék Ritt Gyula titkár címére (Arad, Szabadság-tér 16.) beküldeni.

A részvételi díjat sziveskedjék a jelentkezés alkalmával lefizetni, vagy beküldeni, mivel csak úgy vehetjük hivatalosan tudomásul a jelentkezést és adhatjuk ki a névre szóló estély és vacsora jegyeket, melyeket a vigalmi bizottság elnöke állít ki. Az estély jegyek névre szólók és másra át nem ruházhatók.

Nem mulaszthatjuk el ez alkalommal a hölgyeket különösen kérni, hogy e házi estélyen a legegyszerűbb ruhában sziveskedjenek megjelenni, mivel mulatságaink igazán házias jellegű és kedélyes lefolyását, mint eddig, ezután is főként az egyszerűség fogja biztosítani.

Hazafias tisztelettel Schill József elnök, Schmidt János dr. igazgató, Thèmes Rezső főtitkár, Ritt Gyula titkár.

(=) A tanítóház hangversenye. A február hó elsején rendezendő tanítóház hangversenyének érdekes műsorát így állították egybe:

1. Magyar dalok. Zongorán előadja Szabó Margit, gordonkán kíséri Kövesdy Lajos. 2. a) Weber: Nagy ária a Bűvös vadász operából, b) Arditi: Olasz keringő, éneklő br. Bedeus Bella, zongorán kíséri br. Bedeus Károlyné. 3. Vig monolog. 4. Beethoven négyes, előadják: hegedűn Farkas Vilma, viola: Wagner József dr., gordonkán: Goldzicher Albert, zongorán: Zinner Béláné. 5. Kar-ének, előadják: Almási Vilma, Bartha Ilonka, br. Bedeus Zelma, Benedek Irma, Fränk Berta, Györgyössi Böske, Kádas Aranka, Kondor Anna, Molitörisz Böske, Pollák Terka, Rihmer Janka, Steigerwald Erzsé, Steinitzer Jozefin és Szabó Margit. Zongorán kísérik: Vágó Viktor. A kart vezeti: Farkas Vilma.

A hangverseny kezdete pontosan 8 órakor. A jegyek íj. Klein Mór könyvkereskedésében

kaphatók. Nagy a kereslet s az első sorokban már nagyon kevés az üres hely.

(=) **Próbabál.** Az aradi felsőbb leányiskola tegnap délután tartotta meg a tánciskola befejezése alkalmából évi próbabálját. A bál már délután négy órakor kezdődött, amikor is a kis növendékek mutattak szebbnél szebb magántáncokat, este pedig a nagyobb növendékek mulatsága következett, amelyen már meghívott vendégek is nagy számban vettek részt. A táncok betanításáért *Szathmáry* Etelka tánc-tanítót illeti a dicséret. A bál, mely siker tekintetében vetélkedett bármely ezidei mulatsággal, éjjel utánig tartott és Arad előkelő hölgyközönségének színe-java résztvett benne.

A nagy Róza terveit.

Kivándorlás, cirkusz, öngyilkosság

A megfenyegetett lapok.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 28

A nagy Róza, miután derék protektora, Polónyi Géza megbukott, még néhány napig foglalkoztatni akarja a világot és igazságügyminiszteri utasításra be akarja bizonyítani, hogy ő teljesen megbízhatatlan, hisztérikus és kissé bolondos nőcske. E célból nyakra-főre nyilatkozik a terveiről, melyek között Amerikától a revolvergolyóig igen sokféle holmi akad.

A nagy nő terveiről alábbi tudósításunk szól: Schönberger báróné, aki az utóbbi napokban kiderült szenzációs politikai szereplése révén a magyar Pompadour elnevezést kapta, mint Bécsből jelentik, elhatározta, hogy végkép hátat fordít Magyarországnak. A báróné ezt az elhatározását közölte egy bécsi újságíróval. Elmondta neki, hogy kispesti gyönyörű villáját, amelynek értéke 60.000 forint, eladja. Akadt is már vevője, aki 40.000 forintot ígért a villáért. Eladia továbbá rendkívül értékes képtárát is. A nagy hirre jutott báróné, akinek politikai szereplése juttatta tulajdonképpen dülőre a Polónyi ügyet, azért vándorol ki Magyarországból, mert nincs megelégedve a hazai viszonyokkal, mert nem a legszimpatikusabban tüntették föl politikai szereplését.

Schönberger Béla báróné a tegnapi nap folyamán még mindig Bécsben időzött. Szombaton kiköltözött a Grand Hotelből a Cirkus Gasse 32. számú házba, amiről így nyilatkozott egy újságíró előtt:

— A nagynénémhez megyek lakni, mert fontos leveleket várok, de az illető nem szokott soha szállodába írni. Ezért költöztem nagynénémhez. Egyébként csak rövid ideig maradok itt, mert odahaza rendkívül sok dolgom van.

Érdekes, hogy a báróné nagyon kevés pénzzel jött Bécsbe.

— Kifosztottak, tönkretettek, mondotta több ízben.

A Prater-Strasse végén lévő *Wulff* cirkusz igazgatója egy megbízottja révén kétezer korona fölépti díj mellett szerződési ajánlatot tett Söhönbergernének.

— Elfogadja? kérdezte az újságíró.

— Nem tudom! — felelte a báróné. — Jól lovagolok és azt hiszem, hogy volna sikerem. A magas iskolát nem tudom ugyan, de hiszen ez mellékes, ezt ugyanis a ló csinálja magától és nekem csak ügyesen maszkiroznom kell a dresszurát.

— Tehát játszik?

— Ott még nem tartok. Először nem tudom, hogy ad-e kétezer koronát esténként, mert csak akkor játszom, ha kifizeti magát.

Egyébként a báróné még mindig élénk ér-

deklódést kelt a járókelők között. Ügyvédje, *Herz* Mór dr. már hazautazott és néhány nap múlva követi a báróné. A Polónyi-ügy végével valószínűleg ő is letűnik a napirendről. Ezt ő érzi és nagyon fáj neki.

A báróné ma érkezett vissza Budapestre és itt első dolga volt, hogy hallasson magáról. Leveleket írt tehát: minden fővárosi szerkesztőségnek egyet. A levélben kéri a lapokat, hogy ne közöljenek rá vonatkozó közleményeket. Őt ártatlanul hurcolták meg a Polónyi ügyben. Ne kényszerítsék, hogy a titkait elárulja. Ha megtette volna is, amivel vádolják, akkor is csak a hazának tett volna szolgálatot. Ha nem hagyják békében, nem marad más hátra a számára, mint egy golyó. Tegyük meg neki azt a szivességet, ne kényszerítsék a végsőkre startsák meg a leányának az anyját.

HIREK.

A rejtélyes császár.

Arad, január 28

A németek császára roppant rejtélyes egyéniség. Cselekedetei, szavai gyakran homlokegyenest ellenkeznek egymással. Hogy gondolkodó ember, azt még a sarki hordár is tudja róla és hogy modern ember, az egy-pár tényéből már kiviláglott. De azt a legmélyebben látó pszichológusok sem tudták még kihámozni, hogy egyéniségében a konzervatív, vagy liberális világnézet dominál-e? Szavai, tettei gyakran a-mellett, néha e-mellett bizonyítanak. Noha irodalmi, művészeti dolgokban bizonyos jó érzéket, tehetséget nem lehet elvitatni tőle, több ízben és nagy mértékben jelét adta már annak, hogy az új irodalmi és művészeti irányzatokat lekicsinyli. Az ő szemében *Begas* a legnagyobb szobrász és a világ legszebb szoborcsoportja a *Sieges* Alle bronz monsztruma. A modern írókat és a legújabb német irodalmat még kevésbé szereti, amiről talán leginkább tanuságot tehet a tőlünk kitiltott *Jugend*, ez a — magyarságát leszámítva, — igazán magas nívón álló lap, amely gyakran szokott ilyen szerkesztői üzeneteket küldeni:

I. R. V. I. Wir sind auf Ihre Meinung nicht neugierig.

Magyarul: Nem vagyunk kíváncsiak a véleményére tisztelt Imperator Rex.

De számos ilyen és hasonló gúnyos megjegyzésben van része a tulbuzgó császárnak, aki a német szabadgondolkodóknak egyáltalán nem tetszik. Aki azonban fentartás nélkül rásüti a konzervativizmus bélyegét, az nem látja át egész működését. Mert míg irodalomban, művészetben és országának beligazgatásában tulnyomóan konzervativnek mutatkozik, számos olyan ténye van, amely alkalmas annak a hitnek felkeltésére, hogy sok benne a modern emberi. Ime a legújabb: Rendeletet adott ki, hogy ezentúl csakis azok a felségsértők bűnhődjenek, akik a felségsértést „nem csupán meg gondolatlanúságból vagy hirtelen fellebbanásban, hanem előre megfontolt rossz szándékból követték el.

Hát ez nagy és nemes emberi cselekedet! és élesen modern színben tünteti fel Vilmost. Ennek a fénynek lobbanásánál mintha egy pillanatra eltűnnék a maradság profilja. Feltételezzük a németek császájáról, hogy nem ötletszerűen, hanem a tények teljes ismeretével adta ki rendeletét, ez pedig azt jelenti, hogy Vilmosban olyan foka humanizmus rejlik, amely a modern büntetőjogászok ideálja. Németor-

szágban, sőt nálunk is nap-nap után „előállítanak” olyan embereket, akik megsértették a királyt, vagy az uralkodók tagjait. Előállítják és meg is büntetik őket, noha bizonyos, hogy kilencven százalékban a nyomor, a szenvedés, a hatósági közegek durva bánásmódja, az ital, a mámor, és nem a rosszakarat, vagy előre megfontolt szándék vezeti azokat, akik szidalmazták az uralkodót. Aradon csak a napokban vittek az ügyészséghez egy szegény nyomorult kintornást, aki végső elkeseredésében a zárka dohos levegőjének hatása alatt el ejtett egy pár szót, amelyért esetleg hónapokat kaphat.

Hát ez nem igazságos, nem méltányos és nem emberi. Ha mindenben mérlegelik a szándékot, a felségsértési ügyeknél még inkább szükséges ez. Ezért nemes, igazán felvilágosodott Vilmos császár rendelete.

Lehet ugyan, hogy más vezette Vilmost: az, hogy mennél kevesebbet a felségsértési pörökből, mert ez kifelé árt a dinasztának. — Ugyis elég nagy Németországban azoknak a száma, akik szándékosan követnek el felségsértést. Lehet, hogy ebből a szempontból fogta fel a dolgot de ez nem változtat a végeredményen, legfőképpen alkalmas adhat a töprengésre: hogy a liberális reformot liberális céllal csinálta-e, avagy az cézárizmus érdekében?

— **Miniszterek tanácskozása.** Budapesti tudósítónk táviratozza: *Zichy* Aladár gróf, a király személye körüli miniszter ma Bécsből Budapestre érkezett, ahol párthiveivel tanácskozott és azután fölkereste *Wekerle* Sándor miniszterelnököt is. A kabinet tagjai ma délután találkoztak a miniszterelnökségen. Itt nem volt formális minisztertanács, de *Polónyi* Géza végleges távozásáról és utódjának kinevezéséről volt szó.

— **Meghívó.** A megyei szövetkezett pártok csütörtökön, f. hó 31-én reggel 8 órakor a „Millenium” vendéglő különtermében gyűlést tartanak. Az elnökség.

— **Belgrádban robban valami.** *Belgrád*-ból táviratozzák: A trónörökös lakásán tegnap este 8 órakor a szolgazemélyzet vigyázatlansága folytán robbanás történt, amelynek azonban nem volt semmi komolyabb következménye. A robbanás úgy történt, hogy a trónörökös erősen fűtött vadászszobájában a kályha közelében pléhdobozban vadásztöltények megtöltésére szolgáló puskapor állott, amely az erős hőség következtében hatalmas durranással felrobbant.

— **Festmény, amely sohasem készül el.** Természetesen, Aradváros történelmi képéről van újból szó. A város művészeti bizottsága tegnap ülést tartott *Kádas* Kálmán elnöklete alatt, amikor is felolvasásra került *Uferbach* Jenő levele, melyet a városhoz intézett. E levélben *Uferbach* bejelenti, hogy a kép vázlatát a művészeti bizottságnak bemutatni nem hajlandó, mert ennek az illetékeségét el nem ismeri, s hangsúlyozza, hogy a város annak idején nem kötötte ki, hogy mikor kell bemutatnia a színvázlatot, hanem csupán azt, hogy a képet a színvázlat bemutatása „után” három év alatt elkészíteni tartozik. A bizottság ezek után jelentést tesz a város közgyűlésének, mert *Uferbach* levele nem egyéb, mint a város egykori határozatának önkényes elferdítése s kéri a közgyűlést, hogy a további teendőkre nézve határozatot hozzon.

— **Takács Zoltán dr.** Budapestben. *Takács* Zoltán dr., aki szombaton szabadult ki a szegedi esillagbörtönből, ma megjelent a budapesti főkapitányság nyilvántartási hivatalában, aho-

bejelentette, hogy ma *O-Kécskére* utazik édes anyja meglátogatására. Ott marad pár hétig, hogy kipihenje magát. Még nem tudja, hogy mit fog tenni. Az a célja, hogy ha feltételes szabadságideje decemberben lejár külföldre megy. Könnyen megélhet, úgy reméli, mert az olasz, francia és angol nyelvet perfektül tudja. Takács most 41 éves, kitűnő színben van és nem látszik meg rajta a fegyház levegője.

— **Müller Károly ünneplése.** Lelkes ovációban részesült mai névünnepe alkalmából *Müller Károly*, Aradváros országgyűlési képviselője, akit a függetlenségi párt tagjai, különböző testületek és egyesületek, valamint nagyszámu barátai és tisztelői tömegesen kerestek fel otthonában, hogy szeretetüknek és ragaszkodásuknak őszinte kifejezést adjanak. Az aradi függetlenségi és 48-as párt vezetőférfiai, élén *Vizer Lajos* alelnökkel üdvözölte meleg szavakban a párt vezérét, tolmácsolván a párt minden tagjának törhetetlen hűségét és szeretetét. Az Aradi Első Takarékpénztár igazgatósága testületileg jelent meg és nevükben *Ottenberg Tivadar* vezérigazgató intézett szívből jövő szép beszédet Müller Károlyhoz, mint az intézet ügyéséhez s mint Aradváros méltó képviselőjéhez üdvözölve őt. Népes küldöttséggel jelent meg az ipartestület előjárósága *Steigerwald Alajos* elnök, a Rákóczi-társaság *Schwarz Pál*, a Damjanich-asztaltársaság *Vidulovits Izidor*, az aradi Bőripari szövetség *Tárvos József* vezetésével, azonkívül számos egyesület és társaság, továbbá társadalmunk sok előkelősége, a városi tisztviselők és a polgárság minden rétegéből Müller Károly sok barátja és híve. A vendégeket a déli órákban alig győzték befogadni a népszerű képviselő *Kazinczy-utcai háza*, a levélbeli üdvözlések pedig halom számra érkeztek.

— **Eljegyzés.** Ifj. *Nesnera Aladár*, az aradi kir. állámépítészeti hivatal mérnöke, *Nesnera Aladár* állami szakiskolai igazgató fia, eljegyezte az aradi leányvilág egyik üde, bájos tagját, *Boros Anna* kisasszonyt, özv. *Boros Beniné* urnó, az Arad-csanádi egyesült vasutak volt vezérigazgatója özvegyének leányát.

— **A Lloyd-társulat új palotája.** Vasárnap délután folyt le az aradi *Lloyd-társulat* rendkívüli közgyűlése, melyen az új palota felépítését határozták el. A népes közgyűlést *Bing Vilmos* elnök lendületes beszéd kíséretében nyitotta meg, majd *Sugár Károly* titkár felolvasta a palota létesítésére beérkezett ajánlatokat. Első sorban *Vörös Henrik* és társai által bemutatott ajánlatok ismertetésére került a sor, akik az új palota kiépítésével szemben husz évi szerződést s a tagsági díjaknak 24 koronáról 48 koronára való felemelését kérik. Bemutatták ezután *Goldschmidt Sándor* által készített terveket is, aki azt kívánja, hogy a Lloyd-társulat saját erejéből építse fel az új palotát. Végül előterjesztette *Fischer Eliznek* ajánlatát, aki 10.000 korona évi bér ellenében az *Andrássy-téri háznak* ma még kiépítetlen utcai részét a Lloyd céljainak megfelelőleg felépíttetni hajlandó. Ezen előterjesztések után ismerteti a kiküldött bizottság jelentését, amely a részvénytársaság ajánlatát tartja elfogadhatónak. Hosszas vita kerekedett, melynek folyamán felszóltak *Tolnai János dr.*, *Wasserstrom Mihály dr.*, *Funkelstein József*, *Somló Armin dr.*, *Lukács Lajos*, *Révész Adolf*, *Leopold Zsigmond* és mások. Ezután az elnök a vitát berekesztette s névszerint szavazást rendelt el a választmány javaslatára felett, amelyet tulnyomó többséggel elfogadtak s így az új Lloyd-palotát az alaki-tandó részvénytársaság fogja felépíttetni a *Vörösmarty- és Petőfi-utcai sarkán*.

— **A franciák a német szocialistákról.** *Páris*-ból táviratozzák: Az itteni lapok a szocialdemokratáknak vereségét egyhangulag mint

a német birodalomgyűlési választások kimagasló karakterisztikumát jelölik meg. A *Matin* írja: A germánok egészséges érzéke föllázad az ellen, hogy a szocialdemokrata tanoknak vessék magukat alá, a melyek alá akarják átni azt a tekintélyt, a mely Németországot nagygyá tette. A német nép nem hagyta magát megteveszteni azon ígéretekől, a melyek alapjukban véve csak erőszakos vágyakat lepleznek. Az *Echo de Paris* mondja: Németország a szocialdemokráciáról nem akar semmit tudni, mert érzi, hogy az a nemzetköziségtől az anarkizmushoz vezet és ezért nemzeti veszedelmet jelent. Kívánatos volna, hogy a német választások a francia nemzetnek is tanulsággul szolgálnának.

— **Házasságok.** *Nyáry Béla* járásbírósi tisztviselő házasságot kötött *Marmorstein Margit* kisasszonnyal Aradon.

Becner Imre dr. lelei orvos tegnap vezette ot-tárhoz *Makón Réthy Kornélia* kisasszonyt, *Réthy Károly* ügyvéd leányát.

— **Kereskedők szabad liceuma.** Az *Aradi Kereskedők Köre* által rendezett sorozatos előadások egyik legérdekesebbje lesz kedden, január 29-én. *Telbisz György* főrealiskolai tanár tart előadást a kereskedelmi vegyészetről, kiterjeszkedve az áruk és élelmiszerek hamisítására és azok fölismerésének módjaira. Az előadást kísérletek illusztrálják s ezek miatt az előadás nem a kör helyiségében lesz, hanem az *állami főreáliskola kísérleti termében* (bejárat a liceum Eötvös-utcai kapuján.) Az előadás kezdete pontban kilenc órakor. Az előadásra fölhívjuk a kör összes tagjainak figyelmét s kérjük, hogy minél nagyobb számmal vegyenek azon részt. *Hölgyek* is szívesen láttatnak. *Meer Armin*, a közművelődési osztály igazgatója.

— **Péterffy Antal gyásza.** *Péterffy Antal* aradi ügyvédet súlyos csapás érte. Fia, ifj. *Péterffy*, Antal szigorló jogász vasárnap délelőtt hosszas szenvedés után Budapesten meghalt. A fiatal ember már évek óta tüdőbajban szenvedett és betegsége pár héttel ezelőtt ágyba döntötte. Holttestét holnap Aradra szállítják. Temetése holnap délután (négy órakor lesz a felső temető halottas házából).

— **Csödtömeg eladás.** *Szauer Adolf* aradi fűszerkereskedő csödtömegéhez tartozó árukat és berendezéseket ma adták el *dr. Mittler Izidor* csödválasztmányi elnök irodájában. A kirakatfölszerelést *Maffei Géza* háztulajdonos, az árukat és berendezést *Engel Gyula* aradi kereskedő vette meg.

— **Aradi amatőrök és művészek Temesvárott.** A temesvári védőegyesület a jövő hó folyamán nagyszabású kiállítást akar rendezni művészeti termékekből, még pedig olyan formán, hogy felhívja Arad összes amatőr-hölgyeit és művészeti egyesületeit is a kiállításon való részvételre. *Kabdebó Gergely* főispán neje ma levelet intézett *Lócs Rezsóné*hez, fölkérve őt az aradi helyi bizottság megalakítására. A kiállításra több aradi urhölgyet, az Aradi Képző és Iparművészeti társulatot, a Foto-Klubot és az aradi műiparosokat hívják meg.

— **Aki megsértett egy — halottat.** *Banesd* községben a napokban meghalt *Mihucz Ádám* nyolcvan éves koldus. Az öreg nagyon csunya ember volt, ami arra indította egyik babonás rokonát, hogy egy husz centiméter hosszú szegget verjen be a szívébe. A babonás hit szerint ugyanis a csunya emberek lelkei hazajárnak, ami csak úgy kerülhető el, ha a holttest szívébe átszurják. A halott kém észrevette a *Mihucz* szívébe vert szegget és jelentést tett a dologról a szolgabírósnak. *Lanik Gyula* főszolgabíró nyomában megindította a vizsgálatot és kiderült, hogy a tettes *Gavrilla Joca* földműves volt. *Holtak ellen elkövetett kegyelet sértés* címén, büntvádi eljárást indítottak ellene az aradi királyi járásbírósnál.

— **Egő hajó.** Londonból táviratozzák: A tengernagy hivatal délután Colomboból a *Diadem* nevű angol cirkáló hajótól egy máról keltezett táviratot kapott, amely azt mondja, hogy a *Diadem* a *Norddeutscher Lloyd*-nak *Seydlitz* nevű égő gőzösével találkozott. A *Diadem* a *Seydlitz* valamennyi 105 utasát, valamint a postát hajóra vette és a gőzös a *Ceylon* szigeti *Point Del Gaeig* kísérté. A hajó előrésze elégett.

— **Kovács-háza — aradi vasut kiépítése.** A *Kovács-háza* — aradi keskenyvágányu helyi érdekű vasut kiépítése ügyében kiküldött bizottság február 3-án délelőtt fél 11 órakor az *Arad-Csanádi Vasutak* igazgatósági nagytermében ülést tart *Sármezey Endre* elnöke alatt.

— **A Victoria birtokvásárlása.** Ily című, *Szeged*-ről vett híreinkre vonatkozólag; ma a következő levelet kaptuk:

Kérem közölni, hogy becses lapja 23-ik számában „Az aradi Victoria birtokvásárlása” cím alatt hozott hír nem felel meg a valóságnak. Intézetünk sohasem foglalkozott és eszé ágában sincs földvásárlásokkal, annál kevésbbé telepítési politikával foglalkozni. — Tisztelettel *Raicu Sebő*, a Victoria takaré- és hitelintézet titkára.

— **Ujpanát jegyzője.** Miután *Vasóczy Ferenc* ujpanáti jegyzőt *Paulison* választották meg, *Baross Ferenc dr.* aradjárási főszolgabíró az ujpanáti jegyzői teendőket ideiglenes végzésével *Gyüge Kálmán* glogováci aljegyzőt bizta meg.

— **A felségsértés megkönnyebbitése.** *Berlin*-ből táviratozzák: A „*Reichsanzeiger*” külön kiadása a császár születésnapja alkalmából az igazságügyminiszterhez intézett rendeletet tesz közzé, amelyben az van mondva, hogy a császár óhaja szerint felségsértés, vagy a királyi ház valamely tagjának megsértése miatt csak olyan személyek szenvedjenek törvényes büntetést, akik ezt a vétséget előre megfontolt rossz szándékból és nem csupán *meggondolatlanságból* vagy hirtelen fellobbanásban *rosszakarat nélkül* követték el.

— **A zsinagógában I.** A zsinagóga előjáróság közli, hogy az isentisztelet további intézkedé- sig reggel fél 7, este 5 órakor kezdődik.

— **Gyászünnepe.** Néhai *Steinhardt Jakab* főrabbi emlékének tisztelőre január 31-én d. u. 5 órakor a zsinagógában gyászemlékünnepele tartatik.

— **Köszönetnyilvánítás.** A népkönyha javára az elmúlt héten *Kuttn Gyuláné*, *Ungár Arminné*, *Vörös Henrikné*, *Seidner Bernátné*, *Deutsch Morné* 10—10 koronát, *Földes Soma* 5 koronát szíveskedett adományozni, amely nemesszivü adományért köszönetét fejezi ki az elnökség. — A védasszonyi tisztet e héten *Csillag Lajos*, *Neuman Alfrédné* és *dr. Pálmai Lajosné* urnók fogják ellátni.

— **Minden gyermekszobában** hálával kell gondolni azokra a derék norvég halászosokra, kik a háborgó tengeren fogják a tőkehalat, mely a kitűnő csukamájolajat szolgáltatja. Csukamájolajat, a legizletesebben és a legkönnyebben emészthető formában nyújt a „*Scott féle Emulsió*”, mely egyike a legjobb tápanyagyszereknek. Kapható a gyógyszerárakban.

— **Praeservatív** ideális legjobb minőségben *Vojtek és Weisznai.* 201

FERENCZ JÓZSEF kereskedő

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS

(=) **Tőkeeme és.** Az *Aradhegyaljai Takarékpénztár* Gyorokon alaptőkéjét ötszáz darab új részvény kibocsájtásával, 150.000 koronára emeli fel. Az intézet a múlt üzletév után hat százalékot fizet.

Polónyi bucsuztatása.

Első osztályu temetés.

Az új miniszter.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, január 28.

Hosszu haldoklásnak rendszerint halál a vége. Polónyi még mindig haldoklik. Az agonia csak pénteken ér véget, amikor a jóra való férfiú visszavonhatatlanul bejelenti a Háznak a saját halálát. Temetése elsőosztályu lesz, görögtüzzel, krokodilkönyvekkel és szónoklatokkal tarkítva. Elmulása liliomhullás volt, ártatlanság képe s bánatá...

Az új miniszter valószínűleg *Günther* Antal lesz, az államtitkár pedig *Visontai* Soma.

Távirati tudósításunk:

Polónyi bucsuztatása.

Mint már szombaton jelentettük: dülöre jött a Polónyi-ügy. Most már nem kell általánosságba vagy jóslatokba bocsátkozni, hanem teljes bizonyossággal meg lehet írni a mult és jövőre való adatokat.

Az első adat az, hogy a király még szombaton irta alá Polónyi elbocsátó levelét és így nincs szükség arra, hogy a miniszterelnök ebben az ügyben újból a király elé járuljon. A keletet azonban nem töltötték ki; szóval a dátumot a miniszterelnök diszkréciójára bízták és ő viszont Polónyival szemben tanusít annyi előzékenységet, hogy ő maga állapítsa meg, mely napról kívánja kelteztetni elbocsátó levelét.

A hivatalos lap szerdán, legkésőbb csütörtökön reggel fogja közölni az elbocsátását. Polónyi távozásának módozatait a mai minisztertanács vagy talán megint csak értekezlet fogja megállapítani; mert a távozásnak vannak módozatai, még pedig olyanok, melyeket ő maga kíván és amelyeket minisztertársai készek neki megadni. A minisztertanács csak formailag fogja elhatározni azt, amit Polónyinak tényleg már megígértek.

Polónyinak kívánságai, hogy ő maga jelentse be a Háznak lemondását a pénteki ülésben; utána szólaljon fel a miniszterelnök és végül a pártvezérek s adjanak neki annyi elégtételt, amennyire érdemesnek tartják. Polónyi azért választotta ezt az ünnepélyes formát, mert a királyi elbocsátó levél nagyon kurtán bánik vele és semmiféle kitüntetésben nem részesíti. Udvaronc módon nem tud megválni a hivatalától, tehát jónak látja a demokratikus bucsuztatást.

Erről különben a pártértekezletek határoznak.

A néppárt hétfő esti értekezletén dönt a kérdésben, az alkotmánypárt kedden tart értekezletet, míg a függetlenségi párt szerdán jön össze, hogy Polónyi Géza távozásának körülményeit megbeszélje. A függetlenségi párt titkári hivatala ma reggel küldte szét a távirati meghívókat erre az értekezletre, mert az elnökség azt akarja, hogy az egészen impozáns legyen.

Azzal, hogy Polónyi az esküdszék elé megy és lemond, hogy minisztersége ne feszélyezze a bírakat, az egész szennyáradat tisztességes mederbe terelődik és nem marad egyéb hátra, mint bevárni a polgári ítélőszék igazmondását, mely a bukott miniszternek megadhatja az erkölcsi felmentvényt vagy kiközösítheti végleg a közéletből, amint a kormányha-

talomból máris végleg ki van közösítve, bármilyen legyen az ítélet.

Wekerle Sándor miniszterelnököt e hét végére Bécsbe várják. A miniszterelnök ez alkalommal előterjesztést fog tenni a királynak az új igazságügyminiszter személyére nézve. *Wekerle* bécsi tartózkodásának ideje összeesik az udvari bállal, de még nem bizonyos, hogy az udvari bálon a miniszterelnök is megjelenik-e?

Polónyi Géza lemondását, a bécsi lapok értesülése szerint már szerdán közli a hivatalos lap.

Más oldalról jelentik, hogy a miniszter lemondása csak e hét végén jelenik meg a hivatalos lapban, az új miniszter kinevezésével együtt. Arról, hogy *Günther* Antal, vagy *Holló* Lajos lesz-e az új miniszter, bizonyosságot szereznünk még nem lehetett.

Polónyi Gézának, aki továbbra is alelnöke marad a függetlenségi pártnak, párthívei a szerdán este tartandó értekezleten valami ovációt terveznek a miniszteri székből való távozása alkalmából. Valószínű, hogy Polónyi, akinek különben szándéka a képviselőházat is tájékoztatni lemondásának okairól és körülményeiről, a szerdai pártértekezleten szintén tárgyalni kívánja lemondása ügyét.

Az utód

Még ezen a héten meglesz az új igazságügyminiszter kinevezése is. Teljes pozitívítással csak annyit lehet mondani, hogy az új miniszter a függetlenségi pártból fog sikerülni. A kabinet alakulásakor a függetlenségi többség lemondott a kabinetben a többségről és beérte három tárcával. Természeteszerű, hogy ezt a számot nem lehet nyirbálni és nevetséges minden kombináció és lancirozás, mely más mint függetlenségi jelöltről szól. Körülbelül biztos az is, hogy *Günther* Antal, a mostani politikai államtitkár lesz a miniszter és nem *Holló* Lajos, aki most is két könyökkel akarna magának helyet szorítani a kabinetben. A kormányt *Günther* kinevezésénél az a tekintet vezérli, hogy nem akarnak ismét tulságosan exponált egyéniséget a minisztérium élére állítani.

Holló ellen ugyan nincsen semmiféle kifogás, de a mult harcok elemei közé tartozik és sok ellensége van. *Günther* ellenben szerény, de eléggé erélyes tudós, aki közkedveltségnek örvend. Soha senkibe bele nem kötött és soha senki sem kötött ő beléje. A törvényhozási anyagban is teljesen otthon van *Günther*, hiszen mindenben tevékeny részt vett és így a személycsere nem okoz csipetnyi rázkódást sem.

Bennünket, hírlapírókat, természetesen rokonszenv köt *Günther*hez, mert közülünk vált ki és nőtt fel a miniszterségig. Pályáját mint kispap kezdte és mint hírlapíró folytatta. Husz éven keresztül tartozott ami gárdánkhoz és ez alatt szerezte meg ügyvédi diplomáját is. Hírlapírók és jogászok egyforma szeretettel vallották magukénak és mindkét rendbeli volt kollégái szívesen látják majd a bársonyszékben.

Más forrásból jelentik: Állítólag *Wekerle* *Holló* Lajost megkínálta az igazságügyi tárcával, de *Holló* nem fogadta azt el.

Visontai — államtitkár

Az államtitkár kiválasztása természetesen és első sorban az új minisztert illeti, de ugyancsak kétségtelen, hogy a miniszter csak pártjával és a kabinet többi tagjával egyetértéssel jár el. A pártnak van is komoly jelöltje és ha a jelek nem csalnak és alig hiszszük, hogy csalnának, akkor a párt jelöltje konvenciál a miniszternek és a kabinetnek egyaránt. Jóformán biztosra vehető, hogy *Günther* mellett *Visontai* Soma lesz a politikai államtitkár. Vi-

sontai több mint két évtizede áll a közélet harcában és súlyos, nagy csatákban mindig megtudta őrizni intakt jellemét. 1892. óta tagja a Háznak, ahol állandóan a függetlenségi eszmét szolgálja, de egyszersemind igazságügyi és közgazdasági kérdésekben elismert szaktekintélyé vált. Az új állás elnyerésénél előnyére válik az, ami rendszerint hátrány szokott lenni: hogy zsidó. Kormány az ő kinevezésével véget akar vetni annak a vádnak, mintha antiszemita politikát akarna folytatni. *Visontai*, aki a főváros társadalmi életének is számottevő tényezője, jelenleg az ungvári kerületet képviseli és az igazságügyi bizottság előadója.

Visontai kívül *Issekutz* Győző, Nagy Dezső, *Bakonyi* Samu és Nagy Emil nevét is emlegetik az államtitkári állásra.

A miniszteri kombinációval együtt az államtitkári állásra is megindultak a jelölések. A függetlenségi képviselők kivétel nélkül *Visontai* Soma nevét lanszirozzák. *Visontai*nak most nincs is ellenjelöltje és abban az esetben, ha *Holló* Lajos lesz a miniszter, *Visontai* államtitkársága biztosítva van. De nincs kizárva, hogy az esetben, ha *Günther* Antal lesz a miniszter, *Issekutz* Győzöt választja államtitkárául, akivel sokáig volt együtt a nemzeti párt tagja. *Holló* minisztersége esetén *Günther* nem tartja meg államtitkári állását.

Polónyi nyilatkozik.

Polónyi Géza ma egy újságíró előtt a következő nyilatkozatot tette:

— A Lengyel Zoltán elleni sajtóporról holnap félhivatalos közlés jelenik meg és ott az egész dologról részletes fölvilágosítást nyujtok. Azt a hirt terjesztik most rólam, hogy a királytól kihallgatást kértem, de nem kaptam. Fölhatalmazom önt a következő kijelentés közlésére: A király is, *Wekerle* is annyira tisztázottnak és világosnak látják a dolgot, hogy a külön kihallgatást teljesen fölöslegesnek tartják. Szó sincs tehát arról, hogy a király a kihallgatást megtagadta, mert a kihallgatás szüksége fönn nem forog.

Arra a kérdésre, hogy föl szólal-e a miniszter a Ház holnapi ülésén, *Polónyi* kijelentette, hogy holnap semmi esetre sem szólal föl, mert holnap még nincs mondani valója.

Polónyi különben ma kora reggeltől késő délutánig a minisztériumban volt és dolgozott, délben pedig hosszabb ideig tanácskozott *Günther* Antal államtitkárral.

Polónyi jövője

A belvárosi választók körében erős mozgalom indult, amely arra akarja kényszeríteni *Polónyi*t, hogy tegye le a mandátumot, amelyre sohase volt érdemes. A mozgalom élén a belvárosi polgárság színeje áll és eltökélték, hogy *Polónyi*t mindenáron lemondásra bírják.

Polónyi Géza barátai — mert vannak ilyenek is — ma este azt beszéltek, hogy *Polónyi*-nak bukása után nem szabad a politikai életből visszavonulnia, mandátumát nem szabad letennie, hanem most már a miniszteri felelősség nyügét ledobva, a képviselőházban fel kell vennie a harcot ellenségeivel szemben.

A volt miniszter hívei szentül meg vannak győződve, hogy, ha *Polónyi* ellenzékbe megy, sikerülni fog neki visszaszereznie megtépázott népszerűségét, s még több, négy vagy hat hét alatt sikerülni fog neki a kormányt megbuktatni, amely őt — el merete ejteni.

Ez természetesen csak *Polónyi*ék hő óhajta, amelyből azonban aligha lesz valami. Nem azért, mintha a kormányt nem lehetne megbuktatni, hanem azért, mert *Polónyi* minden közszereplésre örök időkre elvesztette az erkölcsi alapot. Az ő bukása az igazi morte civile.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, január 29.

Csekély forgalom, alig tartott árak.
Az árak 50 kilónként számítva:

	Déli zárlat	5 órai zárlat
Buza áprilisra	7.41—7.42	7.41—7.42
Buza októberre	7.76—7.77	7.76—7.77
Rozs áprilisra	6.70—6.71	6.71—6.73
Zab áprilisra	7.31—7.32	7.3—7.36
Uj tenzeri	5.19—5.19	5.19—5.20

Zárul 5 órakor:

O-strák hitelrészvény	925
Magyar hitelrészvény	3875
Magyar koronajáradék	95.85
Leszámlolt bank részvény	317
Déli vasút	168
Hazai bank részvény	307.50
Osztrák-magyar államvasuti részvény	917

Budapest-kőbányai sertéskereskedésim.

Január 28

Magyar elsőrendű: Öreg nehéz páronként 400 kilogrammon felüli súlyban — fillérig; közep páronként 300—400 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig; fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon felüli súlyban 127—128 fillérig; fiatal közep páronként 251—320 kilogrammig terjedő súlyban 127—128 fillérig; könnyű páronként 250 kilogrammig terjedő súlyban 128—129 fillérig. Szerbiai: Nehez páronként 28 kilogrammon felüli súlyban — fillérig; közep páronként 24—26 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig; könnyű páronként 240 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig.

Serdülő leányok

sokszor vannak ráutalva egy erősítő szerre, hogy a természetet támogassák és hogy fejlődésüknek sokféle nehézségeit legyőzhessék. A Scott-féle Emulsio, mely alfoszorsavas mész és nátron hozzáadásával a gyógyszerkamajólajból készül, mindenkori a legkínzóbb és legmegbízhatóbb erősítő szernek bizonyult. Kizárólag a legjobb anyagokból gyártják és a sajátos Scott-féle eljárás következtében oly jóízű és könnyen emészthetővé válik, hogy a legesélyesebb emésztési zavarokat sem okozza, sőt ellenkezőleg, rendezi az emésztést és gerjeszti az étvágyat. A Scott-féle Emulsio ennél fogva sokkal hatásosabb, mint a közönséges csukamajolaj.

A Scott-féle Emulsio valódiságának jele a „hátán nagy csukahalat vivő halász” védjegy.

Ezen lapra való hivatkozással és 75 fillér levélbérlettel beküldése ellenében mintával bérmentve szolgál:

Dr. BUDAI EMIL „Városi gyógyszerár”
BUDAPEST, IV., VACI-UTCA 34—50.
Egy eredeti üveg ára: 2 K. 50 f.
Kapható minden gyógyszerárban.

BIZTOS ALAP

ANDRÉMY
NEMZETI
SEC
ARAD

ÜDÍTŐ FRISS SZAKEMBEREK
ZAMAT. ELISMERÉSE.

MAGYONYOS REMEK KIVÁLÓ
FRANCZIA ILLAT. APRÓ GYÖNGY.

NAGY SONDAL SAJÁT MINTA
MÉRSZÁGATOTT BORDOK SZANSZERŰ KEZELÉS. ELKÍSÉRLETES GONDOZÁS. SZERŰ SZŐLŐBIRTOK.

NAPIREND.

Január 29. Kedd. Róm. kath. naptár: Sz. Ferenc. — Protestáns naptár: Juvenin. — Görög-keleti naptár (január 16.): Sz. Péter. — A nap két 7 óra 33 perckor, — nyugszik 4 óra 51 perckor.

A Fehér Kereszt-egyesület ingyenes orvosi rendelőintézete Magyar-utca. Rendelő orvosok: Dr. Leitner Ernő délután 8—4. Dr. Fodor Udón délelőtt 8—9. Dr. Kosenbaum Pal délelőtt 8—9. Dr. Hermann J. Károly kedden és pénteken délelőtt 12—1 órakor.

Időjárás. A központi meteorológiai-intézetnek Arad-ra küldött táviratát szerint, a mai napra a következő időjárás várható: Változékony, hidegebb, szeles, sok helyütt csapadék.

Január 30. Az aradi foto-klub közgyűlése és társas vacsorája este 7 órakor (Milennium külön terem).

Január 31. Arad megye rendkívüli közgyűlése délelőtt 10 órakor. — Az arad vármegye-i községi és körjegyzők egylete és nyugdíjintézetének rendkívüli közgyűlése délelőtt 11 órakor. — Iskolaszéki ülés délután 4 órakor.

Február 2. A nagy bityinai takarékpénztár és előlegezési egyesület mint szövetséget közgyűlése délelőtt 10 órakor. — Az új-aradi takarékpénztár részvénytársaság közgyűlése délelőtt 10 órakor. — Az aradi és vidéki iparosok börtéri raktárszövetkezetének közgyűlése délután 3 órakor (Iparosház).

Február 3. A ki jeudi takarékpénztár részvénytársaság közgyűlése délelőtt 10 órakor. — Az aradi ipar- és népbank részvénytársaság közgyűlése délelőtt 10 órakor. — Az aradi polgári jótékony nőegylet thea. szűrése délután 3 órakor (Ipar-sház).

Február 9. Könyvgyűjtő-egyesület Soborsinban

Február 10. Az aradi filharmonia-egyesület hangversenye délután 5 órakor (Fehér Kereszt). — Az arad megyei takarékpénztár részvénytársaság közgyűlése délelőtt 10 órakor. — Az arad-hegyi takarékpénztár részvénytársaság közgyűlése délután 3 1/2 órakor.

IDEGENEK ARADON

Január 29

Fehér Kereszt szálloda. Ulrich generálisné és leányai Bécs. — Ráth József nagybirtokos Dombiratos. — Szartorius István árvaszéki ülnök Ipoly-ság. — Holländer Ignác fakereskedő Déva. — Dr. Vass Aladár orvos Temesvár. — Elekes Sándor gazdálkodó és családja Nagykikinda. — Kemény Il-les kisbirtokos és neje Keresztur. — Aranyosy Imre és családja Abrudbánya. — Farkas Elek helyi birtokos és családja Abrudbánya. — Kormos Andor és családja Brád. — Hevesi Imre kereskedő Teplicz. — Réthi Simon vendéglős és neje Zalatna. — Szilágyi Arthur hivatalnok Zombor. — Kovács Viktor utazó Budapest. — Neményi Lajos utazó Budapest. — Duneiter J. utazó Budapest. — Kohn Mór utazó Budapest. — Horváth Mihály utazó Budapest. — Vas Izidor utazó Budapest. — Rahmer Mihály utazó Budapest. — Ferencsi Mór utazó Budapest. — Éder Mihály utazó Budapest. — Blatt Bruno utazó Bécs. — Fodor Alfréd utazó Bécs. — Löwinger Henrik utazó Bécs. — Berger Rafael utazó Bécs. — Klingner Imre utazó Bécs. — Hoffmann Sándor utazó Bécs. — Schwarc Manó utazó Nagyvárad. — Grossz József utazó Nagyvárad. — Steinberger Mór utazó Debrecen.

Központi szálloda. Dr. Sterényi Ariur ügyvéd Lugos. — Csontos Gyula vendéglős Lugos. — Kálas Tamás főmérnök Bécs. — Keményfy János gazdász Gyoma. — Mándok Sándor intéző Pusztapó. — Deutsch Róbert kereskedő Facset. — Eisenfeld Jakab kereskedő Budapest. — Lekits Jenő kereskedő Budapest. — Lax Gusztáv fakereskedő Budapest. — Barkassy Kálmán birtokos és leánya Algyest. — Varta Antal fatermelő Budapest. — C. des Chemes gyáros Világos. — Wittenberger Antal kanonok Temesvár. — Willscher László törzsorvos Budapest. — Bartuska J. huszárezredes Szeged. — Rothauer Lipót kereskedő Bécs. — Grünstein Márk kereskedő Budapest. — Rosenzweig Armin kereskedő Budapest. — Nachnom Lajos kereskedő Budapest. — Lustig Samu kereskedő Budapest. — Kohn Lipót kereskedő Budapest. — Leszler András hivatalnok Budapest.

Nemzeti Színház.

C) bérlet. C) bérlet.

Kedden, 1907. évi január hó 29-én:

A tökéletes feleség.

Színműveltségben. Itt: Pincro W. Arthur. Fordították: Serestén Károly és Sztaray Margit.

SZEMÉLYEK:

Jesson Filmer Kezdtler Ede.	Lady Ridgeley Bankóné P.
Jesson Hilary Szendrei M.	Geraladne Zalai Margit.
Maurerward Beregi S.	Nina Novák Irén.
Sir Ridgeley Várnai Jenő.	Derrek Benkő Gizl.
Sir Ridgeley Delli Lajos.	Dillaot Szathmári A.

Kedden este 7 és fél órakor.

NYILTTÉR.

Limbeck János és fia

első magy. kir. szab. ércokoporsó-gyára és temetőrendező intézetéből.

Arad, színház-épület. Városi és megyei telefon: 93.

Péterffy Antal ügyvéd úgy a maga, mint alólírott gyermekei és hozzátartozói nevében mélyen szomorodott szívvvel jelenti, hogy fia

ifj. Péterffy Antal,

szigorló jogász,

1907. évi január hó 27-én, délelőtt 12 órakor Budapesten hosszas szenvedés után 28 éves korában elhunyt.

A megboldogult földi maradványai f. hó 28-án, délután 4 órakor fognak Budapesten beszenteltetni és ugyanaznap Aradra szállítva a felső temető halottas csarnokában újra beszentelve, f. hó 29-én délután 3 órakor örök nyugalomra tétetni.

Az engesztelő szentmise-áldozat pedig f. hó 30-án, délelőtt 9 órakor fog a helybeli főt. Minorita-atyák szentegyházában az egék Urának bemutatni.

Béke poraira!

Arad, 1907. január hó 28-án.

Rausch László.	Rausch Lászlóné szül. Gartner Ilonka.
Péterffy Andor.	Péterffy Andorné szül. Broncsik Irén.
Dr. Regd. Károlyné szül. Péterffy Sarolta.	Dr. Regdon Károly, s. gornói, illetve sógora.
Péterffy Akos.	
3-4 testvérei.	

1447, 1514, 1523, 1525/1903, 19. és 21/1907. 7906. V. 2882/3, 2182/3, 2182 6., 1844/7., 618 8., 474/4., 473/4.

Arverési hirdetmény.

Alólírott bírósági végrehajtó az 1881. évi 60. t. c. 102. §-a értelmében, ezennel közhírré teszem, miszerint az aradi kir. bíróság 1906. Sp. II. 1057/4., 1906. Sp. II., 689/3., 1906. Sp. II. 697/3., 1906. V. 618 3., 1905. V. 1499/1., 1905. V. 1456/1. számú végzéseivel Löwy Mór, Nagy Farkas, Hajek Antal utóda, Neuman testvérek és az Uj-Arad és Vidéke Népbank végrehajthatók javára Novotny Ede ellen 50 kor., — 64 kor. 03 fill., — 45 kor. 28 fill., — 83 kor. 30 fill., — 150 kor. és végül 205 kor. tőkéik és jár. erejéig elrendelt biztosítási illetve kielégítési végrehajtások alkalmával, bíróság le és fölülfoglalt 1726 koronára becsült butorokból álló ingók nyilvános árverés útján a még fizetetlen összegek kielégítésére elfognak adadni.

Ezen árverés a Délmagyarországi kereskedelmi és gazdasági bank részvénytársaság 85 kor., Alexander Sohr 65 kor. 20 fill., József Szallay 240 kor., Aradi ipar és népbank 150 kor., 400 kor., 400 kor., 580 kor., Holländer Ig. és fia 537 kor. 43 fill., Viktoria takarékpénztár és hitelintézet mint részvénytársaság 1911 kor., 597 kor., 400 kor., Domán Sándor 258 kor. 84 fill., Földes Kelemen 124 kor. 30 fill., Büchler & Rauschnitz 356 kor. 40 fill., Lengyel Lőrincz 168 kor. s végül Franz Schreiber Jun. 245 kor. 60 fill. tőke s járulékait tevő követelések erejéig is meg fog tartatni.

Ezen árverésnek a helyszínen vagyis Aradon, Lipót-utca 8/d. szám alatt leendő megtartására 1907. évi január hó 29-ik napjának d. u. 4 óráját határidőül kitűzöm s ahhoz a venni szándékozókot oly megjegyzéssel hívom meg, hogy ezen árverésen az érintett ingók az 1881. évi 60. t. c. 107. §. értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alól is elfognak adadni.

Az elárverendő ingók vételára az 1881. évi 60-ik t. c. 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz fizetendő.

Kelt Aradon, 1907. évi január hó 14-én.

Török Dénes,

kir. végrehajtó.

Ügyes, megbízható kereskedősegedet,
 aki a fűszer és román-rövidáru szakmában teljesen jár-tas, magyarul s románul beszél, azona-nai belépésre keres

Szűszer Bernát

m. kir. dohány nagy- és különlegé ségi árudája
Petrozsény. 375

Vasutasoknak!
 és a kiknek szüksége van pon-tos órára, az javitassa óráját feltétlenül

Kepes M.
 chronometer és műórásnál

ARADON, Asztalos Sándor
 utca 5. szám alatt, ahol bár-milyen (speciál) óra 3 évi jótállás-sal lesz pontosan javítva és sza-bályozva. 192

Tégla, Cserép

legkedvezőbben kapható
Pollak Sándor
 körkemence téglagyárában 15
 Mikalán, a Radnai-ut végén
 A motoros vasut megálló helye.
 Yárosi telefon 206. — Gyári telefon 515.

Rendelések felvétetnek Karolina-u. 7. sz. irodámban, vagy Maros-ut-cai lakásomon. A téglát vám és fuvarmentesen házhoz szállítom. — A gyárba saját új mű utam vezet. Nagy raktár saját gyártmányu hor-nyolt és kupola cserepekben, flas-ter-, kút- és facon-téglákban.

TITKOS
 betegségek ellen legjobb szer a törvényesen védett

„TRIAS”
 mely 2-3 nap alatt felelősség mellett a leg-ehányagolabb húgycsőfolyást megszünteti
 Ár: férfiaknak K 1.80. nőknek K 2.50.

Köszvény, Csusz, Rheuma, fő- és fog-fájás ellen a

PAPP-tele

„MENTHOLIN”
 biztos hatású gyógsz. er.
 Egy próba elegendő!
 Ár 1 korona.
 Főntieket titoktartás mellett küldi:

PAPPL.
 gyógyszer-tára Tiszaszentimrén.
 Főraktár Aradon: ...
 Földes Kelemen gyógytárában.

Pfeiffer Sándor
 vizsgázott kőműves mester, építési vállalkozó
 Arad, Török Gábor-utca 2. sz.

Elvállalok az építészet terén előforduló mindeanemű

ÉPÍTÉST,
 valamint óc-ka épületek jökarban tartását. A legmagasabb kő csőnt új építésre készítők. Tervezések-t a legmodernebb stílusban, va lamint költségzámításokat kívánszra díjmentesen készítek.

Tisztelettel
Pfeiffer Sándor.

Van szerencsém a nagyérdemű közönségnek tudomására adni, hogy

Fischer Samu

pék- és sütőde
 üzletét

kevttem és saját nevem alatt ve-zetem — Mind a nap friss fehér sütemény, fehérek kenyér, barna és rozskenyér és valódi gracham ke-nyér, de uáni sütemény és hévi kenyér szépen és izlésesen lesz készítve 286

Kérem a nagyérdemű közönség becses partfogását.

Tisztelettel
Leicher Frigyes,
 Deák Ferencz-utca 16.

Sok millió előkelő urhölgy használja a világhírű

Földes-féle Margit-Cremet,

mely szírtalan, ártalmatlan s rögtön szépít.

A Földes-féle **MARGIT-CREME** gyorsan és biztosan ható ártalmatlan szer szeplők, májfoltek, bőrtakák, pattanások, kiütések s mindennemű bőrba-szilez. A világ legelőkelőbb hölgyei használják és elragadtatással beszélnek annak páratlan és csodás hatásáról. Egy tégely elhasználása után erről mindenki meg fog győződni.

Készíti:
Földes Kelemen gyógyszerész Aradon.

Főraktár: 808
Török József gyógyszerésznél Budapesten.

Kapható a világ minden nagyobb gyógyszer-tárában.

Hölgyek és uraknak igen fontos!

Hajó-féle

Hajregenerator

az őz haj eredeti színt és ifjúkori szépségét rövid idő alatt visszaadja. Szer a fejbőrre, sem a tenyészőre nem piszkítja.
 Ár 1 kor. 20 fillér.

Hajó-féle

Goldelse

aranzsókere (szőrtelenítő) legelőkelőbb. Meglepő eredmény. Teljesen ártalmatlan. A habót erőtleníti, a korpaképződést megszünteti. Ár egy tégely 2 kor.

Hajó-féle

Depilatorium

kitűnő a maga nemében, páratlan szőrvetítő szer. Kezelése a leggyorsabb, a legbiztonságosabb, a legártalmatlanabb. Ár 1 kor.

Pentli szerek kaphatók a készítőnél:

Hajó Arpad
 gyógyszer-tárában
 Arad, Arassay-ter ... szemben

Hajdu tea
 mell- és tüdőbetegeknek számtalan esetben kipróbált szer.

Legjobb sikerrel használható köhögés, hurut, rekedtség, szájszájgyulladás, elnyálkásodás, mind a tüdő, a gége hurutos megbetegedéseit, légzési nehézségeket, szűk-mellűséget, asthma stb. ellen

Aradon kapható
 Kapható Aradon,
Földes Kelemen
 gyógyszerésznél. 288

KOSSUTH-utca 67. sz.
CZERNUCZKY MIHÁLY
 cipész-mester székében

a legjobb a szőlő kőből készült férfi, női és gyermek cipők nagy választékban. — Megrendeléseknél szívesen segítünk nagy áron.

Saját készítés!
 221 **Olcsó ár!**
Pontos kiszolgálás!

298—19 6. vltó szám.
Arverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a lemezi kir. járásbírósnak 1906. évi Sp. 131. számú végzése következtében, Hivatalból képviselt Á. Berger és Hugó Hartl cég javára, ifj. Csizsika Ilie és társai cermurai és tiszai lakosok ellen 72 kor. 39 fill. s jár. erejéig 1906. évi november hó 13-án foganatosított kielégítési végrehajtás utján lefoglalt és 728 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: szarvas-marha, serés, kőcsi és felülépít-mény nyilvános árverésen eladat-nak.

Mely árverésnek a nagyhalmágyi kir. járásbírósnak 1906. évi V. 191-2. számú végzése folytán 72 kor. 39 fill. tökélovetelés, ennek 1905. évi december hó 31. napjától járó 6% kamatai, 1/3% váltó-díj és eddig összesen 55 kor. 85 fillérben bírósággal már megállapított költségek erejéig, Cermura és Tisza községekben, alperesek lakásán leendő eszközzésére 1907. évi január hó 30. és 31-ik napjának délelőtti 10 óraja határidőül kitézetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivat-nak meg, hogy az érintett ingó-ságok az 1881. évi LX. t.c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénz-fizetés mellett, a legtöbbet ígéro-nek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le-és felül-foglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.c. 120. §. értelmében ezek javára is elrendelte-tik.

Kelt Nagyhalmágyon, 1907. évi január hó 16. napján.

Riedi Akos,
 kir. bír. végrehajtó.

Eladó szőlőoltványok!

Van szerencsem a t. szőlőbirtokos urak figyelmét felhívni, hogy **addig, míg készletem tart** az évi szőlőoltvány-termésemből kiváló szép, **duz gyökérezetű**

bor és csemege-faju szőlőoltványok

kerülnek eladásra,

A nagy szárazság következtében kimaradt török pótlására különösen ajánlom **duz gyökérezetű szőlőoltványaimat**, továbbá **gyökeres Riparia-Portalis és Rupestris-Monticola** veszélyt.

Az oltványokkal való sikeres pótlási eljárásai t. vevőimnek kívánatra szívesen szolgálak.

A fajokra és árakra nézve bővebb fűvillágosítással szolgál

WINKLER JÓZSEF

szőlőoltványtermelő

Telefon 410. Arad, Batthyány utca 13. Telefon 410.

Azon urral, ki

ezen lapra figyelmeztetett holnap d. u. 5—6 óra közt találkozhatom a Forray-utca N. d. sdy palotájában levő **Zinner Vilmos** műorás és ékszerész kirakata előtt.

Férjhez mennék

azon urhoz, a ki arról biztosít, hogy a **karika gyűrűt Zinner Vilmos** ékszerésznél veszi meg, ahol jól és olcsón lehet vásárolni.

351

Hálás leszek

azon nemesszivű hölgynek ki, hogy a hivatalból el ne késsek megveszti azon szép és olcsó zsebórárt, a melyet **Zinner Vilmos** műorás Forray-utcai kirakata-ba láttam.

84—1907. g. sz.

Árlejtési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke a városi ingyen fürdők felállításához szükséges 18 darab tölgyfa ponton szállításának elvállalása iránt folyó évi február hó 11-én d. e. 10 órakor árlejtést tart.

Kikiáltási-ár: Darabonként 700 korona, összesen 12600 korona.

Az árlejtés megkezdése előtt bánompénzül leteendő a városi pénztárnál a kikiáltási ár 10%-a készpénzben, vagy elfogadható értékpapirokban és a letéti nyugta az ajánlathoz melléklendő.

Az árlejtésen részt venni csak írásbeli ajánlatokkal lehet.

Az írásbeli ajánlatok lezárta a fenti határidő letelte előtt nyújtandók be s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánompénz mellékelve van, s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árlejtési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árelengedés vagy felülfizetés százalékokban fejezendő ki.

Az árlejtési feltételek a gazdasági tanácsnok urnál az árlejtést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági székeinek 1907. évi január hó 21-én.

Kiadta:

Dr. Angel s. k.
Aljegyző.

„Indiai pörkölt kávé keverék“

a legjobb, legzamatosabb, legkiadóbb és mégis a legolcsóbb az összes eddig hirdetett kávénál, egyedül kapható Aradon

ROTHSTEIN MÓR

fűszer- és csemegekereskedésében

a „Fekete macskához“, Szabadság-tér 3.

Telefon 850.

Az igen tisztelt kávéfogyasztó közönséggel, eddigi nagyra becsült vevőimmal tudatom, hogy ezen csakis **NYUGAT-INDIAI** nemes kávéfajokból összeállított keverék általam személyesen hetenként háromszor, az e célra felállított gőzpör őrítés bevált módszer szerint lesz előállítva, miért is azon kérelemmel fordulok igen tisztelt aradi és környékbeli kávéfogyasztó közönséghez, méltóztassanak egy próbarendeléssel megszerencsésíteni, állításomról meggyőződést szerezni. — Az **INDIAI** pörkölt kávé keverék következő eredeti csomagolásban kapható: $\frac{1}{8}$ kiló 50 fillér, $\frac{1}{4}$ kiló 1 korona, $\frac{1}{2}$ kiló 2 korona.

Magyar és francia pezsgőborok, valamint legfinomabb bel- és külföldi likőrök, ugyisintén legjobb mindennemű fűszerárak nagyraktára.

APRÓ HIRDETÉSEK.**Gépirónő állást keres.**

Cim a kiadóban.

3 szobás lakás

fürdőszobával, a belváros közelében, magános ember részére kerestetik. Ajánlatokat „3 szobás” címen a kiadóhivatal továbbítja.

Vidéken lakó háztulajdonosok figyelmébe!
Keresek Aradon egy házat kerttel, egy, esetleg több lakással bérbe, vagy megvételre. Cim a kiadóhivatalba kéretik.

Maszirozónő

manikőr és tyukszemvágáshoz házakhoz ajánlkozik, orvosi bizonyítványával. — Cim a kiadóhivatalban. 381

Jó karban levő

Schunda-féle pedálos cimbalom eladó. Cim a kiadóban. 379

A világosi „Bánhegyen“

egy igen jó karban lévő szőlő kolnával és összes felszereléssel, a motor állomás közelében, jutányos áron eladó. Bővebb utasítást Vank János tanítónál, Ségán. 386

Fűszer-üzlet berendezés

kitűnő karban sürgősen eladó. értekezhetni Hartman Samunál Arad, Boros Béni-tér. 388

Veszünk könyvtárakat
egyedül, Lexikonokat, jogi, szépirodalmi és egyéb munkákat legmagasabb árban **Ingusz I. és Fia** könyvkereskedők Arad. 361

Széknóvár községben

a legélénkebb forgalmu helyen egy korlátlan italmérségi engedéllyel bíró vegyeskereskedés házzal együtt eladó. Cim a kiadóban. 146

Telivér

angol yorkshieri sertésekre, fél évesek, tenyésztésre alkalmasak. Megrendeléseket elfogad Gurahonci uradalom. 202

Tíz darab

700—750 literes üres használt transport hordó eladó Tesits Sándortól Bockó-utca 3. szám. 217

Több százrongált dobozu levélpapírt minden elfogadható árban árusítok. Veszek könyvtárakat. — **Kerpel Iza** könyvkereskedő. 2685

Saját készítményű kész butorait

még mindig a régi jutányos ár mellett ajánlja

Varga József

asztalos mester 382

Arad, Kápolna-utca 6/b. szám.

Ház eladás!

Lipót-utca 12/a

Lipót-utca 13.

Lövész-utca 3/a.

Lehel-utca 14. 181

Lehel-utca 19.

Uj-Mikalaka 440.

és még sok számos más előnyös feltételek mellett.

Bővebbet

Klein József

Arad, Radnai-ut 10.

1447., 1514., 1523., 1525/1906., 19. és 21/1907., 7906. V. 2882/3., 2182/6., 1844/7., 618/8., 474/4., 473/4.

Arverési hirdetemény.

Alólírott bírósági végrehajtó az 1881. évi 60. t. c. 102. §-a értelmében, ezennel közzhírré teszem, miszerint az aradi kir. járásbíró-ság 1906. Sp. II. 1057/4., 1906. Sp. II. 689/3., 1906. Sp. II. 697/3., 1906. V. 618/3., 1905. V. 1499/1., 1905. V. 1456/1. számú végzéseivel Löwy Mór, Nagy Farkas, Hajek Antal utóda, Neuman testvérek és az Ujarad és Vidéki Népbank végrehajtatók javára Nowotny Edé ellen 50 kor., — 64 kor. 03 fill., — 45 kor. 23 fill., — 83 kor. 30 fill., — 150 kor. és végül 205 kor. tőkék és jár. erejéig elrendelt biztosítási illetve kielégítési végrehajtások alkalmával bírósággal le- és felül foglalt 1726 koronára becsült butorokból álló ingók nyilvános árverés útján a még fizetetlen összegek kielégítésére elfognak adadni.

Ezen árverés a Délmagyarországi kereskedelmi és gazdasági bank részvénytársaság 85 kor., 387

Alexander Sohr 65 kor. 20 fill., József Szallay 240 kor., Aradi ipar és népbank 150 kor., 400 kor., 400 kor., 590 kor., Holländer Igés fia 537 kor. 43 fill., Viktoria takaré- és hitelintézet, mint részvénytársaság 1911 k., 597 k., 400 k., Domán Sándor 253 k., 84 f., Földes Kelemen 124 k., 30 f., Büchler & Rauschnitz 356 kor. 40 fill., Lengyel Lőrincz 168 kor. s végül Franz Schreiber Jun. 245 kor. 60 fillér tőke és járulékait tevő követelések erejéig is meg fog tartatni.

Ezen árverésnek a helyszínén vagyis Aradon, Lipót-utca 8d. sz. alatt leendő megtartására 1907. évi január hó 29-ik napjának d. u. 4 óráját határidőül kitűzöm és ahhoz a venni szándékozókát oly megjegyzéssel hívom meg, hogy ezen árverésen az érintett ingók az 1881. évi 60. t. c. 107. §. értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alól is el fognak adadni.

Az elárverezendő ingók vételára az 1881. évi 60-ik t. c. 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz fizetendő.

Kelt Aradon, 1907. január hó 14-én.

Török Dénes,
bir. végrehajtó.

Van szerencsém a n. é. hölgyközönség becses tudomására adni, hogy több oldali felszólításnak engedve

ARADON, Szabadság-tér és Hunyadi-utca sarkán

Műnz-féle házban a II. emeleten egy

női divat termet

nyitottam.

Budapesten a mai kor igényeinek teljesen megfelelő ilyenmű üzletem elegendő garanciát nyújt arra, hogy csakis a legújabb divatu, legjobb kiállítású ruhadarabok kerülnek ki, miért is remélem, hogy a helybeli közönség becses bizalmával megszerencséltem.

Női divat termemben minden elképzelhető női ruhák készíttetnek, és csupán a megrendelések és próbálások egy szakképzett férfi által eszközöltetnek Aradon, míg a ruha budapesti elsőrendű munkásaim által lesz elkészítve.

Még midőn megiegyezem, hogy áram a lehető legjutányosabbak, maradok magamat a n. é. közönség becses bizalmába ajánlva

Kiváló tisztelettel

42

Kocsis Pál.

Schweitzli himzés maradékok tartóban, ezruha és pamutvászon maradékok!

Leltárunk alkalmából:

Egyes cikkek, melyek a kirakatban poros vagy güröttek lettek, de jó és használható állapotban **rendkívüli olcsó árban** árusítjuk.

E leltári árleszállítás csak e hó folyamán tart.

Női fehérnemű egyes darabból!

Maradékok: Barchent, mosó és különösen finom 140 széles fekete és színes kelmék, blousok és aljakra használható.

Farsangra:

Báli selyem kelmék.**Báli bati stok.****Báli Costumok.****Báli belépők.****Báli hosszú keztyük.****Báli legyezők.**

336

Rosenblüh H. és Társa.

Schweitzli himzés maradékok tartóban, ezruha és pamutvászon maradékok!

Aradi Első Takarékpénztár.

Hirdetmény.

Az aradi első takarékpénztár 1907. évi január hó 27-én tartott rendes közgyűlése elhatározta, hogy részvénytőkéje 700 darab 1907. január hó 1-től fogva osztalékra jogosult 600 k. névértékű új részvény kibocsátása által 1.080.000 koronáról 1.500.000 koronára felemeltessék és hogy ezen új részvényekből 600 darab a jelenlegi részvénybirtokosoknak átvételre felajánlássék.

E határozat alapján a részvénybirtokosoknak a fent említett 600 darab részvényt következő feltételek mellett átvételre felajánljuk:

1. A kibocsátandó 700 darab új részvény közül 600 darabra a részvényesek tarthatnak igényt, még pedig olyképen, hogy minden lebélyegzés végett bemutatandó három régi részvény alapján egy új részvényre gyakorolható az elővételi jog. Két régi részvény, avagy egy részvény és egy részvény-utalvány alapján pedig egy fél részvénynek megfelelő részvény-utalványra gyakorolható az elővételi jog.

Azon részvényesek, kik csak egy részvény, vagy ennek megfelelő két részvény-utalvány birtokában vannak, szintén gyakorolhatják elővételi jogukat, olyformán, hogy az egyes részvényeket csupán csak lebélyegzés végett bemutatják és ezen alapon kapnak egy ideiglenes „harmadrészvény igazolványt.” Három ilyen igazolvány ellenében és a közgyűlésileg megállapított befizetések teljesítése után egy új részvény adatik ki, ha azonban ezen ideiglenes harmadrészvény igazolványok legkésőbb *1907. évi május hó 15-ig* nem lesznek részvényekre kicserélve, érvényüket veszítik, *minthogy harmadrészvények nem lesznek kibocsátva.*

Egy részvény-utalvány alapján egy magában elővételi jog nem gyakorolható.

A fennmaradó 100 darab új részvényt az alanti feltételek mellett a tisztviselői nyugdíj-alap veszi át.

2. A részvények, vagy részvény-utalványok, melyek alapján az elővételi jog gyakoroltatik, az intézetnél bemutatandók és azon körülmény, hogy az illető részvény vagy részvény-utalvány alapján az elővételi jog érvényesített, a részvény vagy részvény-utalvány lebélyegzése által (Elővételi jog gyakorolva 1907.) állapittatik meg.

3. Az elővételi jog 1907. évi január hó 28-tól kezdve 1907. évi február hó 11-ig bezárólag érvényesítendő. Azon részvényes, aki elővételi jogát e határidő alatt és az említett módon nem gyakorolja, elveszti e jogot.

4. Az átvételi árfolyam 2100 koronában állapittatik meg.

5. A befizetések következő határidőkben teljesítendőek:

1907. évi február hó 11-ig az elővételi jog gyakorlása alkalmával 600 korona és a fokozatos bélyegilleték,
1907. évi március hó 15-ig 500 korona,
1907. évi április hó 15-ig 500 korona,
1907. évi május hó 15-ig 500 korona

és minden összegnek 1907. évi január hó 1-től járó 5% kamatai.

A részvény-utalványokra a fenti összegek fele fizetendő.

A befizetések a kitűzött határidők előtt is teljesíthetők, ellenben minden, az esedékesség napján nem teljesített befizetés után 6% késedelmi kamat fizetendő.

6. Az egyes befizetések ideiglenes elismervényen igazoltatnak. Azon ideiglenes elismervények számai, melyekre az összes befizetések 1907. évi május hó 15-ig nem teljesítettek, egyik helybeli lapban közzétételnek. — 1907. évi május hó 31-én tul a késedelmes fizető elveszti az elővételi és előjegyzési jog gyakorlásával szerzett jogait és a már teljesített befizetések iránti igényeit, ez utóbbiak a külön tartalékalap javára fordittatnak s az igazgatóság jogosított az ezeknek megfelelő részvényeket szabad kézből értékesíteni.

7. Valamennyi részlet, valamint a kamatok és fokozatos bélyegilleték lefizetése után az ideiglenes elismervények új részvényekkel, illetőleg részvény-utalványokkal cseréltetnek fel.

8. Az új részvények és részvény-utalványok birtokosai 1907. év január hó 1-től kezdve az üzleteredményben, valamint a részvényeseket megillető összes jogokban a régi részvényesekkel egyenlően részt vesznek.

9. A részvény-utalványokra eső osztalék kifizetése a részvény-utalvány felmutatása és lebélyegzése ellenében fog teljesíttetni. Két részvény-utalvány bármikor egy új részvényre cserélhető fel.

Arad, 1907. évi január hó 28-án.

**Az Aradi Első Takarékpénztár
Igazgatósága.**